БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

№ 29 (6464)
ФЕВРАЛИИН 10
ВТОРНИК
1953 он

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

Сэн 20 мүнгэн.

НИИТЫН МАЛДА ХАРЮУСАЛГАГҮЙГӨӨР ХАНДАХАЯА БОЛИХО

«Правда» газетын февралиин 3-най номерто «Малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ» гэһэн түрүү бэшэг толилогдоһон байгаа. Манай республикын колхозуудта малай үбэлжэлгын хангалтагүйгөөр үнгэргэдэжэ байһан тухай энэ бэшэг соо хэлэгдэнэ.

Һаяхан КПСС-эй областной комитедэй бюро болбол «Правдын» түрүү бэшэг тухай тусгаар асуудал зүбшэн хэлсээд, тэрээн соо элирүүлэгдэһэн дутагдалнуудые тон зүб гэжэ тоолоһон байна. Үбэлжэлгэдэ адуу малай мууса хангагдаһанай, бии байһан тэжээлээ эзэн бусаар гаргашалагдаһанай ба малай харууһалгын муугаар эмхидхэгдэһэнэй гэмээр республикын олохон колхозуудта мал олоороо туранаба газаална, тингэжэ түрэнэй, колхозуудай болон колхознигуудай интересүүдтэ ехэ хохидол ушаруулагдана гэжэ партиин обкомой бюро өөрынгөө тогтоол соо тэмдэглээ. Сэлэнгын, Кабанскын, Хэжэнгын, Хорини, Баргажанай ба Курумканай аймагуудта малай үбэлжэлгын талаар илангаа хүндэ байдал тохёолдоо. Эндэхи олон колхозууд тэжээлэйнгээ ехэнхи хубиие гаргашалжархиһан байһаншье, нэмэлтэ тэжээл бэлэдхэхэ талаар доторойнгоо арга боломжонуудые ашаглахын түлөө бодото хэмжээ абанагүй. Тэрээн дээрэһээ олон фермэнүүд ба гүүртэнүүдтэ ойрын үедэ тэжээлгүйдэхэ аюул тохёолдохо зэргэтэй болоод байна.

Иимэ байдалай үзэгдэһөөр байтар дурсагдагша аймагуудай партиин айкомууд ниитын малай харууһалгые һайжаруулха, тэрээнние бүрин бүтэнөөр байлгаха хэрэгтэ колхозуудай партийна эхин организацинуудые, колхознигууд болон хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые һуулаар элсүүлнэ. Тэдэнэр болбол малажалай фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдтэ материально-ажабайдалай зохихо һайн услови байгуулхын түлөө, малшадай дунда нүлөө ехэтэй ниитэ-политическэ хүдэлмэри ба социалистическэ мүрысөө эмхидхэхын түлөө анхаралаа багаар хандуулна. Түрүү малшадай дүй дуршэл хангалтагүйгөөр дэлгэрүүлэгдэнэ, мүрысөөнэй дүнгүүд үсөөн гаргагдана.

Малажал дээрэ хүдэлмэрилхыень коммунистнууд ба комсомолецуудые олоорнь эльгээхэ хэрэгтэ колхозуудай партийна эхин организацинуудай анхаралые партиин айкомууд багаар хандуулна. Жэшээлхэдэ, Сэлэнгын аймагай колхозуудай партийна эхин организацинуудай коммунистнуудай оройдоо 30 процентнь малажалай фермэнүүдтэ хүдэлмэрилнэ. Фермэнүүдтэ эмхидхэгдэһэн партийна группанууд түсэбгүйгөөр ба партийна эхин организацинуудай, мүн партиин айкомуудай хойшье зүгһөө хиналтагүйгөөр хүдэлмэрилдэг. Тиимэһээ малай үбэлжэлгын ябасада тэдэнэр хүсэд һайнаар нүлөөлнэгүй.

Малай үбэлжэлгые үнгэргэлтэдэ республикын олонхи МТС-үүдэй огто хабаададаггүй байһан ябадал мүн лэ ехэ дутагдал болоно. Олон фермэнүүдтэ кормозапарнигууд техническэ дутагдалтай дээрэһээ ашаглагданагүй. Фермэнүүдтэ тэжээл шэрэлгэдэнь МТС-үүд колхозуудта туһалнагүй.

Малай үбэлжэлгые республикын Хүдөө ажахын министерствэ ба тэрэнэй нютагтахи органуудай хангалтагүйгөөр хүтэлбэрилжэ байһаниие шалгаха хэрэгтэй. Тус министерствын хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд ба мэргэжэлтэд хүдөөгөөр үсөө ябадаг, колхозно ниитын малай үбэлжэхэ байдалые газартахи байдалые шалган харадаггүй байха юм.

Ниитын малажалда һанза амараар хандаха ябадалые энэ гэнээр болюулха, малые гарза хоролтогүйгөөр үбэлжүүлхэ хэмжээнүүдые дары сагаа абаха шухала байһан тухай партиин интересүүд эринэ. Тэрэнэй тула аймаг бүхэндэ, колхоз ба фермэ, гүүртэ бүхэндэ малай үбэлжэлгын ямараар үнгэргэгдэжэ байһаниие шалгаха уяхэ хэрэгтэй. Партиин обкомой бюро болбол малажал хүгжөөхэ тухай партиин түсэбые дүүргэхэ ба тэжээлэй базые бэхжүүлхэ хэмжээнүүдэй тухай асуудал февраль һара соо айкомуудай пленумүүд дээрэ зүбшэн хэлсэхээр, үбэлжэлгын амжалтатайгаар үнгэргэхэ, малые тэжээлээр хангаха, малай гарзалха ябадал болюулха, тулнүүдые хүмэхэйгээр абажа, бүри бүтэнөөр тулжүүлхэ талаар түсэгаар хэмжээнүүдые абахыень партиин айкомуудые уялгалаа.

Тэжээлэй бата бэхи база байгуулгатай холбоотой асуудалнуудые шиидхэлгын түлөө харюусалга ба үүргэеэ колхозуудай партийна эхин организацинууд дээшэлүүлхэ ёһотой, тэдэниие энэ талаар хүтэлбэрилгээ партиин айкомууд эрид һайжаруулха уялгатай. Малай үбэлжэлгын ябасые зүбшэн хэлсэхын ба тэрээндэ бии байһан дутагдалнуудые элирүүлхын тула февраль һарын турша соо колхозуудта ба тэдэнэй партийна эхин организацинуудта суглаануудые үнгэргэхэ шухала гэжэ партиин обкомой бюрогой тогтоол соо заагдана.

Малажалай фермэнүүдтэ коммунистнууд ба комсомолецуудые нэмэжэ эльгээхэ, малшадай дунда социалистическэ мүрысөө ба ниитэ-ойлгууламжын хүдэлмэри үдэр бүри ябуулха гээшэ партийна эхин организацинуудай түрүүшын уялганууд болоно.

Колхозуудай правленинүүд ба партийна эхин организацинууд малажалай фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдтэ ажабайдалай зохихо һайн услови байгуулха, тэдэниие дулаан гутал хубсаһаар, эдеэ хоолоор хангахын тула бүхы хэмжээнүүдые абаха ёһотой. Энээнтэй хамта, малые эдеэлүүлгын хойноһоо шанга хиналта тогтоохо, тэжээл эзэн бусаар, тоо бүридхэлгүйгөөр гаргашалха ябадалда эсэс табиха шухала. Бүхы фермэнүүд ба гүүртэнүүдтэ кормушканууд болон яслинуудые түхеэрхэ, кормозапарнигуудые хүдэлгэхэ хэрэгтэй. Энэ талаар колхозуудта МТС-үүд бодото туһаламжа үзүүлхэ ёһотой.

Ниитын малажалые оперативнаар хүтэлбэрилхэ, малай үбэлжэлгые жэшээтэ һайнаар үнгэргэхэ зорилгонуудтай холбоотой хойшолуулшагүй шухала хэмжээнүүдые абаха талаар республикын партийна, советскэ болон газартаряалангай органуудай урда эрилтэ табигдана. Тэрээнгүйгөөр, ниитын малажал хүгжөөхэ тушаа партиин XIX съездын табиһан зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхэнь бэрхэтэй.

И. В. Сталинтай Аргентинскэ Республикын посол Л. Браво гэгшэ уулзаба

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ И. В. Сталинтай Аргентинскэ Республикын посол Л. Браво гэгшэ энэ оной февралиин 7-до уулзаба.

Уулзалга дээрэ СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр А. Я. Вышинский байлсаба.

Украинада 20.775 шэнэ библиотекэ нээгдээ

КИЕВ, февралиин 7. (ТАСС). Табадахи табанжэлэй хоёр жэлэй турша соо республика дотор 20.775 библиотекэ нээгдээ. Хүдөө нютагуудта илангаяа олон библиотекэ нээгдэбэ. Черновицка, Дрогобычска, Херсонско ба бусад областьнуудай бүхы тосхонуудта шахуу библиотекэ бии болоо.

Энэ жэлдэ Украинада үшөө 600 библиотекэ нээгдэхээр хараалагданхай. Номой фонднуудые баяжуулхын тула гүрэн 160 миллион гаран түхэриг, үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ 50 миллион түхэриг үлүү мүнгэ һомолбо. Библиотекын хүдэлмэрилэгшэдэй кадрнууд бэлэдхэгдэжэ байна.

Коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй сталинска блогой кандидадууд

Колхозой һаалишан

Бичурын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артель племенной үнеэдэй фермэ эмхидхэһэн байха юм.

Фермын малшад үнгэрэгшэ жэлдэ бүхы үнеэдээ тугаллуулһан байна. Мүн һү һаалгые нилээд дээшэлүүлээ. 1952 он соо һаамхай үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1231 литр һү һааһан байха юм.

Племенной хүдэлмэриие эмхидхэхэ хэрэгтэ фермын һаалишад, илангаяа ахалагша һаалишан Санжа Содномовна Биликова ехэ үүргэ дүүргэнэ. Тэрэ хадаа хорёод жэл шахуу һаалишаар хүдэлмэрилжэ ябаһан дүй дүршэл ехэтэй хүн юм.

Нүхэр Биликова шэнэ фермые анхан тогтооходо, тэндэ ахалагша һаалишан болгогдоһон байгаа.

Нүхэр Биликова 1952 ондо даажа байһан 10 үнеэдһээ 12 тугал абаад бүрин бүтэнөөр түлжүүлээ. 1952 он соо түсэбэй ёһоор бүхы дээрээ 10500 литр һү һааха ёһотой байһан зад, 12345 литр һү һаагаа.

Ждановай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд өөрынгөө эрхим һаалишан Санжа Содномовна Биликовае ажалшадай депутадуудай Бичурын аймагай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлһэн байна.

Н. Цыбенов.

Инженер Александра Галочкина

Александра Галочкина 1936 ондо Томско политехническэ институдые эрхимээр дүүргэжэ, инженерэй нэрээргэ абаад, Улан-Удын шэлэй механизированнэ заводто эльгээгдэһэн байгаа. Тэрэ гэһэнһээ хойшо 17 жэл үнгэрөө.

Александра Павловна даалгабарита ажалаа һайн мэдэдэг инженер, хүдэлмэришэдые коммунистическээр хүмүүжүүлдэг хүн гэжэ манай заводой коллективэй гэшүүд тоолодог. Тэрэ хадаа лаборантаар, дежурна инженерээр, хэдэн цехүүдтэ начальнигаар ажаллажа, ехэ дүршэлтэй болонхой. Инженер Галочкина эрдэм мэргэжэлээ саг үргэлжэ дээшэлүүлэн, шэнэ, түрүү юумые халуунаар дэмжэдэг байна.

Продукциин шанарые һайжаруулха асуудалда нүхэр Галочкина илангаяа ехэ анхарал хандуулдаг юм. Хэрбээ муу шанартай доломидай заводто ороһон байгаа һаа гү, али түүхэй эдэй муугаар хадагалагдажа гү, али шэл хайлуулдаг ванна пеэшэнэй температурна режимэй эбдэгдэжэ байгаа һаа, тэрээниие хэзээдэшье мэдээд, дутагдалнуудые усадхаха талаар дары хэмжээ абадаг байна.

Шэлэй заводой коллектив 1952 онойнгоо түсэбые болзорһоонь урид дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 100 мянга гаран квадратна метр нэгэдэхи сортын шэл арадай ажахыда үгэһэн байна. Энээндэ лабораториин начальник, инженер Галочкина өөрынгөө хубитые оруулаа юм.

Александра Павловна хүдэлмэришэдтэй, илангаяа стахановецуудтай, цехүүдэй начальнигуудтай, жиирэй инженернүүдтэй нигта холбоотойгоор хүдэлмэрилдэг юм. Залуу мэргэжэлтэдые бэлэдхэхэ, хүмүүжүүлхэ асуудалда Александра Павловна анхаралаа табидаг байна. Залуу техник байһан А. Лаптева нүхэр Галочкинагай хүтэлбэреэр гурбан жэлэй хугасаа соо хүдэлмэрилжэ, ахалагша лаборант болотороо ургаа. Техник Бутурлина жиирэй лаборантаар заводто ороһон байгаа һаа, мүнөө составной цехын дежурна инженерээр ажаллана. Шэл шудхалгада, химическэ, петрографическа шэнжэлэл хэхэ орёо хэрэгые технигүүд Варфоломеева, Трофимова гэгшэд һайнаар, гүнзэгыгөөр шудалаа.

Коммунистка Галочкина политическэ, теоретическэ бэлэдхэлээ дээшэлүүлхын түлөө оролдоно. Тэрэ хадаа дээшэлүүлэгдэһэн түхэлэй кружогто һуралсана. Заводой парторганизациин агитатор байһан тулада заводской тосхоной ажалшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулна.

Заводто һайнаар хүдэлмэрилһэнэйнгөө түлөө нүхэр Галочкина правительственна 2 медаляар, «СССР-эй Барилгын материалнуудай промышленностиин министерствын социалистическэ мүрысөөнэй отличник» гэжэ хоёр значогоор шагнагдаһан байна.

Шэлэй заводой коллективэй гэшүүд Улан-Удын городской Соведэй депутадай кандидадта инженер А. П. Галочкинагай кандидатурые нэгэн дуугаар дэбжүүлээ. Арад зоной энэ найдабариие нүхэр Галочкинагай эршэтэ ажалаараа харюулха байһанда ашаг һэжэг байнагүй.

В. Петров.

Залуу врач

Бишыхан Аля абынгаа үбэр дээрэ эрхэлжэ һуухадаа, хэн болохоб-ши гэһэн асуудалдань саг үргэлжэ нигэжэ харюусадаг һэн:

— Би доктор болохоб!

Аля басаган арбадахи классые дүүргээд, Ивановска медицинскэ институдай студент болобо. Тэндэ оролдосотойгоор һуралсажа, Алевтина гүрэнэй экзамениие эрхимээр бариба.

Институт дүүргэгшэд хүнэй бэеын элүүрые сахихын тулада өөрынгөө бүхы хүсэ шадалые үгэхэ зорилготойгоор манай ороной нютаг нютагуудта ошобо. Комсомолка Фролова холын Бурят-Монголые шэлэһэн юм. Залуу врач 1949 оной намар Улан-Удэ городто ерэжэ, тэндэһээ Бичурын аймагай Шэбэртэ тосхоной больницада эльгээгдэһэн байгаа.

Тэрэ гэһэнһээ хойшо Алевтина Александровна Шэбэртэ тосхондо дурбэдэхи жэлээ хүдэлмэрилнэ. Залуу врач энэ үе соо нилээд дүршэлтэй болоо. «Манай доктор, ёһотой доктор юм,»—гэжэ тэндэхи зон нүхэр Фроловае магтадаг. Консультаци, хөөрэлдөө үнгэргэхэ, айлаар ябажа хүниие эмнэхэ, ариг сэбэрые сахиха гэхэ мэтэ ажал хадаа залуу врачын үдэр бүриин хэрэг болонхой.

Нүхэр Фролова һаяхан болоһон һунгагшадай суглаан дээрэ аймагай Соведэй депутадта кандидадаар дахин дэбжүүлэгдээ.

В. Оноев.

Залуу үетэниие хүмүүжүүлэгшэ

Кабанскын аймагай Твороговско сомоной Кировэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд хамтынгаа суглаан дээрэ Пушкарев Феофан Ефимовичые нютагай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлбэ. Нүхэр Пушкарев Посольск тосхондо үгытэй таряашанай бүлэдэ түрөө һэн. Нүхэр Пушкарев 1934 ондо Посольско долоон жэлэй һургуули дүүргээд, Улан-Удын педагогическа училищида һурахаар ошоһон юм. Педучилищи дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр, тэрэ Твороговско долоон жэлэй һургуулиин эхин классуудта ном заахаар эльгээгдээ һэн.

Нүхэр Пушкарев энэ һургуулида хүдэлмэрилхэдөө теоретическэ эрдэмээ практическа ажалдаа шадамараар хэрэглэдэг байгаа. Иигэжэ Феофан Ефимович һурагшадай ба түрэлхидэй дунда хүндэтэй болоо һэн. Аймагай гэгээрэлэй таһаг тэрээнэй ажалые үндэрөөр сэгнэжэ, 1939 ондо Быковско Улаан тугта һургуулида һуралсалай талые даагшаар эльгээһэн байгаа. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай эхилхэдэ нүхэр Пушкарев Советскэ армида ошоһон юм. Гитлеровецуудтэй дайлалдаһан дайнда баатаршалга ба шэн габьяа харуулһанайнгаа түлөө тэрэ Улаан Одоной, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай I ба II зэргын орденуудаар ба «Германиие илаһанай түлөө» медаляар шагнагдаһан байгаа. Дайнай үедэ юрын солдадһаа капитан болотороо ургаһан нүхэр Пушкарев 1948 ондо Советскэ Армиһаа табигдаад, Кабанскын аймагай Брянскын долоон жэлэй һургуулида хүдэлмэрилхөөр эльгээгдэһэн юм. Эндэ һайнаар хүдэлмэрилһэнэйнгөө түлөө 1950 ондо Кабанскын аймагай Твороговско долоон жэлэй һургуулида директорээр томилогдоһон байгаа. Феофан Ефимович 1952 оной сентябрьһаа аймагай арадай гэгээрэлэй таһагые даагшаар хүдэлмэрилнэ.

Кабанскын аймагай Шигаево тосхоной колхознигууд, хүдэлмэришэд болон албахаагшад 1952 оной февралиин 22-то нүхэр Пушкаревые нютагай Соведтэ депутадаар нэгэн дуугаар һунгаха байна

Я. Заиграев.

30 жэл—советскэ хүдэлмэридэ

Дымпил Гармаевич Гармаев 1897 ондо Закаменай аймагай Дархинта гэжэ нютагта үгытэй таряашанай бүлэдэ түрэһэн юм. Бага наһанһаа хойшо баяшуулай барлаг боложо, ном бэшэгтэ һураха арга тэрээндэ олдоогүй һэн. Гэбэшье, Дымпил Гармаевич эрдэм һураха ехэ эрмэлзэлгэтэй байһан дээрэһээ монгол бэшэг өөрөө шудалжа, монголоор уншажа, бэшэжэ шадаха болоо һэн. Манай Бурят-монголдо советскэ засагай тогтоходо, Дымпил Гармаевич хүдөө нютагуудта советскэ засагые бэхижүүлхын түлөө баяд ноёдтой хатуугаар тэмсэдэг байгаа.

1923 онһоо 1925 он болотор нүхэр Гармаев хүдөөгэй үгытэй таряашадай комитедэй түрүүлэгшээр хүдэлмэрилһэн байна. Тэрэ үедэ хүдөө нютагуудта үзэг бэшэг мэдэхэ хүнүүд хомор һэн. Тиимэһээ хуушанай монгол бэшэг мэдэхэ Дымпил Гармаевич 1925 ондо Бур-Цакирай сомоной Соведэй секретаряар томилогдоһон байгаа. 1931 ондо тэрэниие «Улаан-Малчин» колхозой түрүүлэгшэ болгожо һунгаһан юм. 4 жэлэй туршада тус колхозой түрүүлэгшээр хүдэлмэрилхэдөө, колхозойнгоо ниитын ажахые хүгжөөхын, колхознигуудаа баян шадалтай болгохын түлөө ехэхэн анхарал

оролдолго гаргаһан байха юм. Дүй дүршэлтэй ба оролдосотой хүдэлмэрилэгшэ туладань тэрэниие 1935 ондо аймсоведэй гүйсэдкомой социальна хангалтын таһагые даагшаар томилоо һэн. Дымпил Гармаевич тус таһагай хүдэлмэриие нилээд һайжаруулжа шадаа һэн. Хүдэлмэридөө үнэн сэхээр хандадаг, арад зоной хэрэгтэй түлөө оролдолго гаргадаг нүхэр Гармаев 1939 ондо сельскэ Соведэй депутадаар һунгагдажа, Цакирай сельскэ Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшээр дэбжүүлэгдээ һэн. 14 жэлэй туршада тус сельсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшээр нүхэр Гармаев хүдэлмэрилхэ зуураа, Соведэйнгээ эмхидхэлэй-ниитын хүдэлмэри һайнаар табидаг, сомонойнгоо колхозуудай ниитын ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ анхарал оролдолго гаргадаг, ажалшадай эрилтые эрхимээр дүүргэдэг туладаа тэрэ гэһэнһээ хойшо сельсоведэй ба аймагай Соведүүдэй депутадаар ходоодоо һунгагдадаг байгаа.

Үнгэрэгшэ 1952 ондо тус сельскэ Соведэй колхозууд баян ургаса хуряаһан, ниитынтээ малажал хүгжөөхэ түсэбөө бүхы түрэлэй малаар сүм дүүргэһэн байна.

Мүнөө Дымпил Гармаевич Гармаев аймагай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэжэ регистрацилагдаа.

Цакир тосхоной һунгагшад үнинэй советскэ хүтэлбэрилхы хүдэлмэридэ хүдэлмэрилжэ, арад зондоо хүндэтэй болоһон Дымпил Гармаевич Гармаевай түлөө толосуудаа булта үгэхэ байна.

Р. Гармаев.

Молдавска ССР. Кишиневско ойһоной, дотор хубсаһанай фабрикада оёлгын шэнэ цех хүдэлмэрилжэ эхилээ. Тус цех соо эгээн шэнэ машинанууд табигдаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: оёлгын цехын юрэнхы байдал.

ТАСС-эй фотохронико.

Миллионер колхоз

Үнгэрэгшэ жэлдэ Байкало-Кударын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой (түрүүлэгшэнь П. Сычев, парторганизациинь секретарь В. Конев) олзо доход миллионһоо дээшэ гараа. Энэ амжалта хадаа колхозно үйлэдбэриин бүхы һалбаринуудай жэгдээр хүгжэһэнэй ашаар туйлагдаһан байна.

Илангаяа ниитын малажалһаа ехэ олзо доход оруулагдаа. Жэшээлхэдэ, колхоз 6 жэлэй саада тээ племенной адуунай фермэ эмхидхэһэн байгаа. Энээнэй ашаар 1952 ондо адуу үсхэбэрилхэ түсэб 116 процент дүүргэгдэжэ, колхоз хүндэ ашаа шэрэдэг үүлтэртэ мори унаагаар дутамаггүй болоо. Колхоз үнгэрэгшэ жэл республикын бусад колхозуудта үүлтэр һайнтай адуу моридые олоор худалдажа, 250 мянга шахуу түхэригэй олзо доход оруулаа. Гадна гүрэндэ хониной нооһо тушаалгаһаа 100 холо гаран мянган түхэригэй олзо доход абтаа.

Мүн колхоз шахамал гахайнуудые гүрэндэ тушаажа, рынок дээрэ сала худалдажа, ехэ олзо оруулһан байна.

Колхозой гэшүүд республикын бүхы колхознигуудта, МТС болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ хандаһан уряа соогоо ороопото культурануудай тарилгын бүхы талмай дээрэһээ гектар бүриин 15 центнер, тиихэдэ шэниисын 110 гектарай га бүриин 22 центнер ургаса хуряаха уялга абаһан байгаа.

Мүнөө тэдэнэр абаһан уялгаяа нэрэтэй солотойгоор бэелүүлхын түлөө шармайн тэмсэжэ байна. Таряанай полинууд дээрэ 12 мянга гаран ашаа наг шэбхэ гаргагдаа, саһа тогтоохо хүдэлмэринүүд үргэнөөр ябуулагдана. Мүн нютагай үтэгжүүлгэнүүд түргэнөөр ба ехээр суглуулагдана Жэшээлхэдэ, 100 центнерэй оронд 315 центнер үнэһэн суглуулагдаһан байна. Илангаяа нүхэр А. А. Второшинай хүтэлбэрилдэг таряанажалай бригадынхид полинууд дээрээ үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые һайнаар ябуулна. Мүнөө энэ бригадын таряанай полинууд дээрэ 3850 ашаа наг шэбхэ гаргагдаа, 80 гаран гектар дээрэ саһан тогтоогдоо.

П. Громов.

Холын Ахада

Ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэлэй хүдэлмэри Ахын аймагта үргэнөөр ябуулагдажа байна. Орлик тосхоной агитпункт гоёор шэмэгдэнхэй. Агитпунктын газаа талада һунгалтануудта зорюулһан плакадууд, лозунгнууд үлгэгдэнхэй. Энэ агитпунктые даагша Рабдан Цыбиков агитпунктынгаа хүдэлмэри һайнаар табижа шадаа, хүдэлмэринь түсэбэй ёһоор ябуулагдана. Тэндэ һунгагшадта зорюулһан лекци болон элидхэлнүүдые аймагай партийно-советскэ хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд уншадаг. Һүүлэй үедэ партиин айкомой секретарь Ю. Балдаев, аймагай газетын редактор Р. Цыбиков ба бусад хэдэн лекци болон элидхэлнүүдые хэһэн байна.

Мүн аймагай культурын байшангай уранһайханай самодеятельностиин коллектив агитпунктда концертнүүдые недели бүхэндэ харуулдаг юм.

Д. Дугаров.

Арад зоной дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри иигэжэ ябуулнабди

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XIX съездын шиидхэбэринүүд, съездын түгэсхэлэй заседании дээрэ нүхэр Сталинай хэлэһэн үгэ, «СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд» гэжэ тэрэнэй гениальна зохёол ажалшадай политическэ ба үйлэдбэриин эдэбхи угаа ехээр дээшэлүүлээ. Иимэ оршон байдалда шотагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэл мүнөө хэгдэжэ байна.

Мүнөө һунгуулиин кампани түлэг ябажа байна. Һунгалтануудай урда тээхи суглаанууд колхоздомнай болоо. Һунгагшад болбол аймагай ба сомонуудай Соведүүдэй депутадуудта кандидадуудаар хүдөө ажахын түрүү хүнүүдые дэбжүүлээ.

Һунгуулиин участогуудта, агитпунктнуудта, малажалай фермэнүүдтэ, гүүртэ болон бригаданууддта агитационно хүдэлмэри улам үргэдэжэ байна.

Нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэлэй эхилэн сасуунь партийна организациин энэ үедэ ябуулха хэмжээ ябуулгануудые баталагдаһан байгаа. Мүн партийна группануудта суглаанууд үнгэргэгдэжэ, һунгуулиин кампаниин үедэ коммунистнүүдэй үмэнэ табигдажа байһан зорилгонууд тодорхойлогдоһон байгаа.

Партийна организаци хадаа агитколлективэйнгээ составта шэнэ агитаторнуудые нэмэжэ оруулаа. Мүнөө 50 үлүүтэй агитаторнууд һунгагшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулна. Тэдэндэ тус бүридэнь тусхай участок даалгагданхай. Агитаторнуудай семинар 3 удаа үнгэргэгдөө. «Һунгуулиин кампаниин үедэ агитаторнуудай зорилго», «СССР-тэхи һунгуулиин системэ—дэлхэй дээрэ эгээл демократическа системэ мүн», «Шэнэ табанжэлэй түсэб — коммунизм байгуулгын асари ехэ түсэб мүн» гэһэн темэнүүдээр, уласхоорондын байдал тухай лекцинүүд эдэ семинарнууд дээрэ хэгдээ.

Агитатор бүхэн участогуудтаа гаража, хэдэн удаа хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэһэн ба газетэ, журнал уншажа үгэһэн байна. Агитаторнууд коммунист Н. Телешев, Н. Очиров, М. Цыренжапова, П. Аршанова, Б. Зандаков, комсомолец Г. Сафонов, партийнабэшэ эдэбхитэд Ц. Базаров, И. Поздняков болон бусад ѳлангаяа һайнаар хүдэлмэрилнэ.

Парторганизациин агитаторнууд Сталинска Конституциин принципүүдые, СССР-эй граждэнинүүдэй эрхэ ба уялгануудые, капиталистическэ байгуулалтада орходоо социалистическэ байгуулалтын булюу һайн байһые һунгагшадта тайлбарилжа үгэнэ. Һунгалтануудтухай Дуримтэй тэдэниие танилсуулна. Гадна, партиин XIX съездын шиидхэбэринүүдые тайлбарилха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулна.

Колхознигуудай дундахи агитационно-ниитын хүдэлмэринүүд гол түлэб агитпунктнуудта ябуулагдана. Колхозой бүхы 4 бригадада агитпунктнууд эмхидхэгдэнхэй. Тэдэниие даагшанараар бэлэдхэлтэй коммунистнууд партбюрогой заседанидаар баталагдаһан байха юм. Эдэ агитпунктнууд плакадуудаар, лозунгнуудаар гоёон шэмэглэгдэнхэй. Тэдээн соо һунгагшадай буланууд бии. Агитпунктнуудта элидхэлнүүд, хөөрэлдөөнүүд, газетэ уншалга боложо байдаг. Ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ парторганизацидамнай коммунист Номиновай хүтэлбэрилдэг лекторскэ группа ехэ туһаламжа үзүүлнэ. Һунгуулиин кампани үнгэргэлгэдэ Ара-Хэрээтын эхин һургуулиин багшанар Ф. Земзерев эдэбхитэйгээр хабаадана.

Хаягай долоон жэлэй һургуулиин багшанар советскэ һунгуулиин системэ тухай, уласхоорондын байдал тухай ба бусад темэнүүдээр хэдэн элидхэл лекцинүүдые уншаа.

Бүхы бригаданууд залуушуулай вечернүүд үнгэргэгдөө. Тэдэ вечер дээрэ «Советскэ засаг залуушуулда юу үгөөб» гэһэн темээр колхозой комсомольско организациин секретарь нүхэр Аюшеев элидхэл хээ. Мүнөө түрүүшынхиеэ һунгаха залуу һунгагша нүхэр В. Койнов, наһажаал һунгагша Даши Гармаевич Арьяев тэрэ вечер дээрэ үгэ хэлэһэн байна.

Бригаданууд, агитпунктнууд партийна бюрогой баталһан түсэбэй ёһоор хүдэлмэрилдэг. Тэдэниие агитационно хүдэлмэриин түлөө партбюрогой гэшүүд харюусадаг.

Партийна бюро хадаа ВЛКСМ-эй комитедтэй хамта агитбригада эмхидхээ. Тус бригада малажалай бүхы фермэнүүдтэ, хамаг тосхонуудта ябажа концерт харуулаа. Концертын урда тээ лекци уншагдадаг байна.

Нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудые манай колхоз ажалай шэнэ амжалтануудаар угтажа байна. 1952 ондо эбэртэ бодо мал үсхэбэрилхэ түсэбөө 100 процент, адуу мори—109 процент, хони ямаа—108 процент дүүргэѳ.

Зуун эхэ мал бүхэнһөө 88 унага, 130 хурьга, 88 тугал абаһан байна.

Мүнөө февраль соо 187 толгой хони, 4 һаратай 8 тугал, 1200 литр һү, 20 центнер орооһон, 682 килограмм гахайн мяха нэмэлтэ түлэбэри болгогдон эрхим түрүү колхознигуудта үгтэхэ байна.

Иигэжэ парти ба правительствын анхарал оролдолгын ашаар колхозно таряашадай материальна байдал һайжарна.

Партийна организаци агитационно-ниитын хүдэлмэриие ажахын хүдэлмэритэй зүбөөр зохилдуулан ябуулжа, ажалай шэнэ амжалтануудые туйлахын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэжэ байна.

Б. Санжиев, Бичурын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин секретарь.

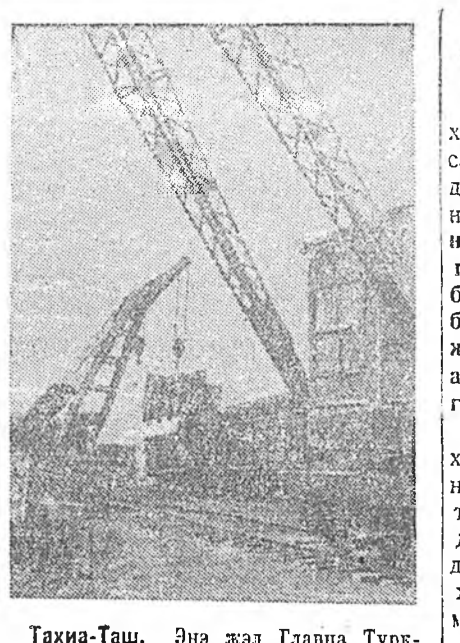

Тахиа-Таш. Энэ жэл Главна Туркменскэ каналай барилгашад угаа ехэ хүдэлмэри хэхэ юм. Тэдэнэр сул губида холо хүрэтэр слашадаа орохын тула шэнэ пунктнуудые байгуулха байна. Ороной заха хизаар бүриһөө машинанууд, түхеэрэлгэ, материалнууд таһалгаряагүйгөөр иишэ ерэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Тахиа-Ташай судоверфиин талмай дээрэ ашаа буулгажа байна. ТАСС-эй фотохронико.

Колхозой түрүүлэгшэнэрэй семинар

КПСС-эй Кударын айком колхозуудай түрүүлэгшэнэрэй семинар үнгэргэбэ.

«СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд» гэжэ нүхэр Сталинай гениальна зохёол тухай лекциие түрүүлэгшэнэр ехэ анхаралтайгаар шагнаһан байна. Энэ лекциие партиин айкомой секретарь нүхэр Федоров уншаба.

Саминарта хабаадагшадта колхозно байгуулалта ба советскэ агротехническэ наукын шэнэ туйлалтанууд тухай лекцинүүд уншагдаа.

Ждановай нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Сагадаев «Малай үбэлжэлгые үнгэргэхэ тухай» элидхэл хэбэ. Тус элидхэл шагнаһанайнгаа һүүлээр түрүүлэгшэнэр өөһэдынгөө хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай хөөрэлдэбэд.

Г. Эрдынеев.

Агитбригаданууд колхозуудта гараба

Кяхта городой педагогическа училищиин, медицинскэ һургуулиин, хүдөө ажахын техникумэй агитколлективүүдэй агитбригаданууд аймагай колхозуудта санаар гараба.

Эдэ бригаданудай гэшүүд хүдөөгэй һунгагшадай дунда советскэ һунгуулиин системэ тухай лекци уншаха, агитпунктнуудай хүдэлмэридэ туһаламжа хүргэхэ, концертнүүдые харуулха байна.

Усть-Кяхтын сельсоведэй Калининай, Сүбэгтын сомоной Маленковой, Усть-Киранай сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудта ба Погранична, Кяхтын МТС-үүдтэ эдэ агитбригаданууд ябаха юм.

Б. Дымбрылов.

Модошодой ажалые зүбөөр эмхидхэхэ

1951—1955 онуудта СССР-ые хүгжөөхэ табадахи табанжэлэй түсэб тушаа партиин XIX съездын директивэнүүд соо иигэжэ заагдана: **«Модо бэлэдхэлэй хүдэлмэринүүдые комплексноор механизацилгые саашадань хүгжөөхэ ябадал бэелүүлхэ. Үйлэдбэриин эмхидхэл ба механизмуудые ашаглалга һайжаруулжа, модо бэлэдхэл дээрэ ажалай бүтээсын дээшэлэлтэ хангаха».**

Модошодой ажалые зүбөөр эмхидхээд байбал, модо бэлэдхэлэй намар-үбэлэй сезоной түсэб амжалтатайгаар дүүргэгдэхэ байна. Модошодой ажалые зүбөөр эмхидхэгдэһэн газарта хүдэлмэри дээрэ амжалтануудые туйладаг байһаниинь мэдээжэ.

Республикын ой модоной промышленностиин түрүү предприятинууд болохо Эрийскэ, Баруун-Тарбагатайн леспромхозууд өөһэдынгөө механизмуудые зүбөөр хубаарилан табижа, тэрэнэй хүсые дүүрэнээр ашаглахын, ажалай шэнэ, түрүү прогрессивнэ метод үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхын түлөө социалистическэ мүрысөө үргэнөөр эмхидхэһэнэй ашаар модо бэлэдхэхэ жэлэйнгээ программые амжалтатайгаар дүүргэжэ, сталинска шэнэ барилгануудта түсэбһөө гадуур ехэ модо эльгээдэг һэн.

Мүнөө тус леспромхозууд модо бэлэдхэхэ намар-үбэлэй сезонно түсэбые амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Модошодой ажалые зүбөөр эмхидхэһэнэй ашаар эдэ амжалтануудые туйлажа шадаа. Тус леспромхозуудай участогуудай, бригаданудай хүтэлбэрилэгшэд «Леспромхозуудта ажалые эмхидхэхэ тухай шэнэ дүрим» абамсаараа, тэрээнтэй бүхы хүдэлмэришэдөө танилсуулаад, тэрэниие бодото дээрэнь бэелүүлжэ эхилһэн байна.

Түрүүшын ээлжээндэ мастерска участогуудай ажалые зүбөөр эмхидхэжэ эхилээ һэн. Тиимэһээ ажалай бүтээсэ нилээд дээшэлһэн байна. Хүдэлмэришэд творческо үүсхэлтэйгээр ажалладаг болоо. Түрүү леспромхозуудай хүтэлбэрилэгшэд механизмуудые модо бэлэдхэлэй мастернуудта саг болзор соонь зүбөөр хубаарилжа үгөөд, мастерска участогуудай даалгабаряа ямараар дүүргэжэ байһаниие нигтаар шалгадаг болоо һэн.

Тиимэ болохолоороо, мастер хадаа өөрынгөө участок дээрэ ёһотой эзэн боложо, технологическа процессын дүүргэлтын хойноһоо нигта хиналта хэдэг болоо. Мастерта зэр зэмсэгынь, модо отолхо газарынь таһалжа үгөөд хүдэлмэрээ хизаарладаг бэшэ, харин леспромхозой хүтэлбэрилэгшэд ажалаа зүбөөр эмхидхэхэ хэрэгтэнь тэдээндэ бодото туһаламжа үзүүлдэг байна.

Эрийскэ леспромхоздо отологдоһон модо гэшүүһэтэйнь шэрэхэ шэнэ гурим тогтоогдоо. Тэрэнэй эсэстэ модошон бүхэнэй ажалай бүтээсэ 20 процентээр дээшэлээ.

Тус леспромхозой модо отологшод модые нэгэ тээшэнь харуулжа технологическа гуримай ёһоор унагаагаад, үйлэдбэрилэн таллуулха метод үргэнөөр хэрэглэнэ. Тиимэһээ модо отологшодой, модоной гэшүүһэ сэбэрлэгшэдэй ажалай бүтээсэ 10—15 процентээр дээшэлээ. Участогуудай хүдэлмэриие часовой графигай ёһоор эмхидхэдэг болоһоной ашаар ажалай бүтээсые саашадань дээшэлүүлхэ резервнүүд элирүүлэгдэнэ. Мүнөө тус леспромхозуудта шэнэ техникэ шудалһан ёһотой мастернууд, стахановецууд болон новаторнууд хэдэн зуугаараа ургаа.

Гэбэшье, ажалые зүбөөр эмхидхэхэ хэрэгтэ олон леспромхозуудай хүтэлбэрилэгшэд анхаралаа үшөөл багаар табина. Жэшээнь, Итанцын леспромхозой хүтэлбэрилэгшэдэй модошодойнгоо ажалые зүбөөр эмхидхэдэггүй дээрэһээнь, эндэ олон механизмууд миин хэбтэнэ. 22 тракторнуудай оройдоо 9-ниинь, автомашинануудай 40 — 50 процентнь ашаглагдана. Тиихэдэ, Ирлак гэжэ модо бэлэдхэлэй участогай модо таллуулдаг лебедконууд мүнөө саһанда дарагдашоод хэбтэнэ. Ажалые зүбөөр эмхидхэдэггүй ушарһаа леспромхозой олон хүдэлмэришэд, илангаяа колхознигууд-сезоннигууд ажалгүй байдаг.

Модо отололго, шэлбүүһэ сэбэрлэлгэ дээрэ ажалые зүбөөр эмхидхээгүй дээрэһээнь Черемуховска леспромхозой хүдэлмэришэдэй хаһадынь шахуу халаанайнгаа нормые дүүргэнэгүй. Гэшүүһэ отололгодо, тэрэниие суглуулга болон талдалгада тэрэшэлэн түсгаар хүнүүдые табихын орондо, хүн бүхэн энэ хүдэлмэриие өөһэдөө хэжэ, үнэтэ сагаа ехээр гээнэ. Отологдоһон гэшүүһэ суглуулгада хэрэгтэй болодог аса, тармуур гэхэ мэтын зэмсэгүүд дутуу. Тиимэһээ ажалай бүтээсые дээшэлүүлгэдэ һаад түбэг ушаруулагдана.

Каракуль гэжэ модо бэлэдхэлэй участогай хүдэлмэришэд леспромхозой дирекциин транспорт үгэдэггүй дээрэһээ аяар 7—8 километртэ ябагаар ябажа, 8 часай орондо миил 5—6 час ажаллана.

Шулуутайн леспромхозой Верхняя Мойса гэжэ участогта модо бэлэдхэлдэ ерэһэн олон колхознигууд эхэнхи сагаа миин үнгэргэнэ. Ажалые эмхидхэхэ тухай шэнэ дүримэй ёһоор, механизаторнууд хүдэлмэриин эхилхэһээ нэгэ час урид ерэхэ ёһотой юм. Теэд, энэ эрилтэ бүдүүлигээр эбдэгдэжэ, олон колхознигууд-сезоннигууд ажалайнгаа сагые дэмы гээнэ.

Модошодой ажалые эмхидхэхэ талаар иимэрхүү дутагдалнууд Сэлэнгын, Баргажанай, Байкальска леспромхозуудта үзэгдэнэ.

Мүнөө модо бэлэдхэлэй сезонно түсэбые дүүргэхэ шиидхэхы үе ерээ. Тиимэһээ час бүхэн, үдэр бүхэн үнэтэй болоод байна. Республикын ой модоной промышленностиин предприятинуудай гээгдэлые усадхахын тулада юун хэрэгтэйб гэхэдэ, ажалые зүбөөр эмхидхэжэ, механизмуудые гүйсэдөөр ашаглан, хүдэлмэришэдэй ажалай бүтээсые эрид дээшэлүүлхэ шухала.

Түбхын түрүүн, модо бэлэдхэлэй участогуудта механизмуудые зүбөөр хубаарилха, хүдэлмэришэдые шиидхэхы участогуудта табиха хэрэгтэй. Зохёогдоһон часовой графигые наринаар сахижа, халаанай даалгабариие заатагүй дүүргүүлхэ ёһотой.

Модо бэлэдхэлэй сезонно түсэбэй эхэнхи хубиие колхознигууд-сезоннигууд дүүргэдэг байна. Тиимэһээ, тэдэниие поточно-комплексно бригаданудта оруулхаһаа гадна, тэдээнһээ тус тус бригадануудые эмхидхэхэ хэрэгтэй байна. Модо бэлэдхэлдэ ерэһэн колхозник бүхэниие ажал эмхидхэхэ тухай шэнэ дүримтэй, ажал хэһэнэй түлөө үгтэхэ түлэбэри тухай заабаринуудтай һайнаар танилсуулха шухала. Тэдэнэртэ һайн услови байгуулха хэрэгтэй.

Модо бэлэдхэлэй механизмуудай хойноһоо һайнаар харууһалха, участогууд дээрэ заһабарилгын база эмхидхэхэ, модошодто бүхы һайн услови байгуулха гээшэ модо бэлэдхэлые түргэдхэхэ хэрэгтэ тон шухала резервнүүдэй байһые мартажа болохогүй.

Модо бэлэдхэлэй намар-үбэлэй сезоной дүүрэтэр зүбхэн хоёр һара үлөө. Тиимэһээ модошодой ажалые зүбөөр эмхидхэжэ, модо бэлэдхэлэй сезонно түсэбые дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөө бүри үргэдхэхэ зорилго табигдана.

В. Тарабаев, Ой модоной ба модо урадхуулгын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гэй техническэ инспектор.

Түрүү бригада

Кабанскын загаһанай заводто нүхэр Ц. Мосоровой хүтэлбэрилдэг бригадын гэшүүд загаһа бариха 2 һарынгаа түсэбые дүүргэжэ, һунгалтануудай үдэрые угтаха гэжэ шиидэһэн юм. Мүнөө тэдэнэр энэ уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлжэ, бригаданууд хоорондын мүрысөөндэ түрүүлэн ябана.

Хэрбээ энэ оной январиин 25-най мэдээгээр январь һарынгаа түсэбые 157,5 процент дүүргэһэн байгаа һаа, февралиин түрүүшын үдэрнүүдтэ загаһа бариха темпээ бүри хурдадхаа. Тэрэнэй эсэстэ түсэбһөө гадуур ехэ хэмжээнэй загаһа барижа, һунгалтануудай үдэрые угтаха байна.

Тус бригадын гэшүүдэй абаһан уялгаяа саашадаа үлүүлэн дүүргэхэ ябадалда заводой хүтэлбэрилэгшэд бүхы услови байгуулха уялгатай.

А. Бусурманов.

СОВЕТСКЭ СОЮЗ—АРАДАЙ БОДОТО ДЕМОКРАТИИН ОРОН МҮН

1917 ондо Росси дотор Агуухэ Октябрьска социалистическэ революци илажа, советскэ засаг тогтоһон байна. Энэ хадаа хүн түрэлтэнэй түүхэдэ шэнэ үеые— Советскэ Социалистическэ демократиин, пролетариадай диктатурын үеые нээһэн юм.

Советскэ засаг тогтоһоной нгоо түрүүшын үдэрһөө эхилжэ, олониитэ ажалшадта демократическа тон үргэн эрхэ сүлөөнүүдые олгоһон байна. Хүдэлмэришэд, таряашад, үргэн олониитэ ажалшад өөрынгөө ороной үнэхөөр эзэдынь болоо һэн.

Октябрьска социалистическэ революциин илаһанай ашаар, орон доторхи политическэ засаг бүримүһэн арадай гарта ороһон байгаа. Тэрэшэлэн үйлэдбэриин гол зэбсэгүүд бүхыдөө мүн лэ ажалшадай мэдэлдэ үгтэһэн байна. Газар дайда бүхы баялигуудтаяа хамта, фабриканууд, заводуул, шахтанууд, түмэр замууд, банкнууд, хэлхеэ холбооной зэбсэгүүд бултадаа бүгэдэарадай хэрэгсэл зөөри болоо һэн. Советскэ засагай жэлнүүдтэ манай орон дотор капиталистическэ үмсэ бүримүһэн усадхагданхай. Эдэ бүхы хэмжээнүүд Советскэ Союз дотор ёһотой бүгэдэарадай демократиие хүгжөөхэ бата бэхи үндэһэ һуури табижа үгэһэн байна.

Советскэ Союз дотор мүлжэгшэ ангинууд байхагүй, хүниие хүнэй мүлжэхэ ябадал усадхагданхай. Манай советскэ обществын гэшүүд Эхэ оронойнгоо али бүхы баялигуудые эдлэжэ байһан, адли тэгшэ эрхэтэй ажалшад гээшэ. Дарлалтаһаа, мүлжэлгэһөө ажалшадые эсэслэн сүлөөлһэн советскэ демократиин хүсэниинь эндэ элеэр харагдана.

Советскэ хүнүүдэй нангин эрхэнүүдынь Сталинска Конституци дотор дэлгэрэнгыгээр тодорхойлогдонхой. Манай гражданин бүхэн ажаллаха, амарха, һураха, мүн үбгэрхэдөө, ажаллаха аргагүй болоходоо материальна тэдхэмжэ абаха эрхэтэй. Тиин, манда политическэ эрхэ сүлөөнүүд хангагдахаһаа гадна, али бүхы юумээр ажалшадай тэниглэн ажаһуухын тулада материальна условинууд байгуулагданхай. Коммунизм байгуулжа байһан манай орон дотор хүн бүхэн өөрынгөө политическэ эрхэнүүдые үргэнөөр эдлэнэ.

Тиихэдэ, капиталистическэ оронууд дотор олониитэ ажалшад ямаршье эрхэгүй, хүндэ хүшэр дарлалта доро зобожо тулижа байна. Харин капиталистнууд ажалшадые хайра гамгүйгөөр мүлжэжэ, хэмгүй ехэ баяжана.

Партиин Центральна Комитедэй хүдэлмэри тухай XIX съездэ тоосоото элидхэл хэхэдээ, нүхэр Маленков бэлбэл капиталистическэ оронуудта арад зоной ажабайдалайнь материальна условинуудай улам бүри муужаржа байһан тухай, хүдэлмэригүйшүүлэй үдэр ерэхэ бүри олошоржо байһан тухай ехэ ойлгосотой жэшээнүүдые харуулһан байна. Жэшээлхэдэ, США-дахи ажамидарха арга улам бэрхэтэй болоо, юумэнэй үнэ сэн 1939 онойхиһоо 3 дахин шахуу хүндэрөө. Тиихэдэ США дотор огто хүдэлмэригүй гурбан миллионһоо үсөөн бэшэ хүн, хүдэлмэригүй шахуу арбан миллион хүн бии бэйха юм. Англида хүдэлмэригүйдэлгэ улам ургаад, хахад миллион үлүүтэй хүн болонхой. Бельги мэтын иимэ багахан орон дотор ажалгүй 300 мянга үлүүтэй хүн бии байна.

Хүдэлмэригүй, үлэн хооһоор зобожо тулижа ябаһан хүндэ эрхэ сүлөө гэжэ юун байхаб!

Социализмһаа коммунизмда шата дамжан орожо ябаһан манай орон дотор хүнүүд алишье талаараа бүрин түгэлдэр эрхэ сүлөөтэй боложо, түрэл Эхэ ороноо улам түргэнөөр, улам хүсэтэйгөөр хүгжөөн һалбаруулхын тулада хамаг бүхы хүсэ шадалаа, абьяас шадабаряа элсүүлнэ, оролдолго хэшээл гаргана, ами наһаяа хайрлангүй ажаллана. Арадаймнай ажахын алишье һалбарида эрхим түрүүшүүл, гайхамшагта хүнүүд жэл ерэхэ бүри олоор урган гараад, орон дотороо суурхана.

Советскэ демократиин онсо илгаань юуб гэхэдэ, олониитэ ажалшадта демократическа үргэн эрхэнүүд олгогдохоһоо гадна, ажалшадай эдэ эрхэнүүдээ эдлэхынь тулада шухала условинууд хангагданхай.

Дэлхэй дээрэ хүнһөө үнэтэй капитал байхагүй юм гэжэ нүхэр Сталинай зааһан заабариие хүтэлбэри болгон бэелүүлжэ, Коммунистическэ парти, Советскэ правительство арад зоной элүүрые хамгаалгын хэрэгтэ айхабтар ехэ анхарал хандуулна. Партиин XIX съезд дээрэ энээн тухайда нүхэр Маленков иигэжэ хэлэһэн байна:

«Манай арад зоной элүүрые хамгаалха тухай парти, правительство ехэ анхарал оролдолго хододоо гаргадаг, гарганашье. Элүүрые хамгаалгада гүрэнэй гаргаһан гаргашанууд, социальна страхованиин мүнгэнһөө энэ зорилгодо гаргашалагдаһан гаргашануудые оруулалсаад байхада, 1940 ондо 11,2 миллиард түхэриг байһанаа 1951 ондо 26,4 миллиард түхэриг болоо. Энээнэй үндэһэ һуури дээрэ арад зоной медицинскэ болон санитарна хангалгые саашадань һайжаруулха ба үргэдхэхэ ябадал туйлагдаа.

Городуудта, хүдөө нютагуудта больнична оронуудай тоонь 1951 ондо 1940 онойхиһоо 30 процентээр олошороо. Санаторинуудай сеть үргэжөө. Врачуудай тоо орон дотор 80 процентээр олошороо».

Энэ талаар манай республика дотор илангаяа ехэ хубилалта болоо. Городуудта, хүдөө нютагуудта эмнэлгын эмхи зургаанудай тоо эрид олошороо, арад зондо медицинскэ эрхим һайн туһаламжа үзүүлэгдэдэг болоо. Аймагай больницануудһаа гадна, хүдөөгэй больницанууд, фельдшерско-акушерскэ пунктнууд хүдэлмэрилнэ.

Манай социалистическэ Эхэ орон дотор национальна асуудал эгээн демократическа ёһоор шиидхэгдэнхэй. Бүхы арадууд үндэһэ яһанай илгаагүйгөөр политическэ адли тэгшэ эрхэтэй болонхой. Манда эзэрхэн зонхилогшо ба зонхилуулагша арадууд гэжэ байхагүй. Манай ороной олон миллион арадууд хоорондоо ахадүүгэй нигта хани барисаатай боложо, бэе бэедээ һайн һайхан сэдьхэлэй туһа хүргэлсэнэ. Энэ хадаа ленинско-сталинска сэсэн мэргэн национальна политикын илан мандаһые эли тодоор гэршэлнэ.

Парти ба правительствын энэ анхарал оролдолгые манай Бурят-Монголой республикын мүнөө үеын байдал дээрэһээ эли тодоор харанабди. Республикымнай арадай ажахын али бүхы һалбаринууд урэ ехэтэйгээр, үргэн далайсатайгаар хүгжэжэ байна. Сталинска табанжэлнүүдэй турша дотор республика доторнай 300 шахуу промышленна предприятинууд, — тэдэнэй тоодо Ленинэй орденто паровозо-вагонно завод, шэлэй механизированнэ завод, мяханай-консервнэ комбинат, Галуута-Нуурай шахтанууд, леспромхозууд баригданхай. Республикымнай хүдөө ажахышье үндэһөөрөө хубилжа, мүнөө үеын түрүү техникээр зэбсэгжэнхэй, коллективнэ томо ажахы болонхой. Хүсэ ехэтэ самоходно комбайнууд болон сенокосилканууд, тракторнууд манайда олоороо хүдэлмэрилдэг болоо. Табадахи шэнэ табанжэлдэ хүдөө ажахымнай бүришье ехээр хүгжэхэ байна. Хүдөө ажахын орёо оньһон машина зэбсэгүүд улам олошорхоор, уһалууриин шэнэ хэдэн системэнүүд баригдахаар, шэнэ ехэ гидроэлектростанцинууд байгуулагдахаар хараалагдана.

Ленинско-сталинска национальна политикын мандаһанай ашаар манай республика удхаараа социалистическэ, формоороо национальна бурят-монгол культурые хүгжөөлгэдэ илангаяа ехэ амжалтануудые туйлаа. Республикымнай арад зон бултадаа эрдэм бэшэгтэй болонхой. Бүгэдэниитын эхин һуралсал бэелүүлэгдээд, бүгэдэниитын долоон жэлэй һуралсал бэелүүлэгдэжэ эхилээ. Бурят-монгол арад зон өөрынгөө түрэлхи хэлэн дээрэ марксизм-ленинизмын классигуудай зохёолнуудые, ородой классическа болон советскэ литературын зохёолнуудые ходо уншажа байдаг болоо.

Советскэ Союз доторхи элдэб олон национальностиин арадуудые адли тэгшэ эрхэтэй болгожо, арадуудай хоорондохи харилсаае зүбөөр, ахадүүгэй хани барисаанай ёһоор шиидхэлгэ обществын морально-политическэ нэгэдэлдэ туһалаа, энэ нэгэдэлые улам бэхижүүлээ, бэхижүүлнэшье. Манай обществын морально-политическэ энэ нигта нэгэдэл хадаа Советскэ демократиин тон ехэ туйлалта, Советскэ оронойнгоо общественно-политическэ хүгжэлтын дээдэ шата мүн.

Буржуазна демократиһаа манай советскэ демократиин гол илгаань юуб гэхэдэ, Советскэ Союз дотор гүрэниие ударидалгада арад зон өөһэдөө эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Ленинэй хэлэһэнэй ёһоор, бүхы гражданинууд «гүрэниие демократическаар ударидалгада саг үргэлжэ, заатагүй, шиидхэхы ёһоор хабаадалсана».

Советскэ демократическа байгуулалтын онсо илгаа тухай нүхэр Сталин тон тодоор, ехэ ойлгосотойгоор иигэжэ хэлэһэн байна:

«Манай фабриканууд болон заводууд дээрэ капиталистнуудгүйгөөр хүдэлмэрилнэ. Ажал хүдэлмэриие арадай дундаһаа гараһан хүнүүд хүтэлбэрилнэ. Эгээл энэмнай болото дээрээ мандаһан социализм гэжэ манайда нэрлэгдэдэг. Манай полинууд дээрэ газар элдүүрилдэг ажалшад помещигүүдгүйгөөр, кулагуудгүйгөөр хүдэлмэрилнэ. Ажал хүдэлмэриие арадай дундаһаа гараһан хүнүүд хүтэлбэрилнэ. Эгээл энэмнай манайда ажаһуудалда бэелүүлэгдэһэн социализм гэжэ нэрлэгдэнэ, эгээл энэмнай манайда сүлөөтэ, социалистическэ ажабайдал гэжэ нэрлэгдэнэ».

Советскэ социалистическэ демократиин арадай шэнжэ шанартай байһаниинь илангаяа эли тодоор юун дээрэһээ харагданаб гэхэдэ, Советскэ Союз дотор һунгалтануудай болоходо бүхы гражданинууд бултадаа энээниие айхабтар ехэ баяртайгаар, политическэ болон үйлэдбэриин тон ехэ дэбжэлтэтэйгээр угтадаг. Энэ хадаа бүгэдэарадай һайндэр болодог.

Мүнөөшье аймагай, городской, городуудтахи районно, сельскэ, сомоной, посёлково Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудые манай республикын ажалшад политическэ болон үйлэдбэриин айхабтар ехэ дэбжэлтээр угтаа. Һунгалтые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын тулада республика дотор социалистическэ мүрысөөн хаз хязгаагүй үргэн далайсатайгаар дэлгэрээ. Энээнэй ашаар 1953 оной январь һарынгаа түсэбые республикын промышленна олохон предприятинууд үлүүлэн дүүргэлээ. Энэ хадаа Ленин—Сталинай партиие тойрон нигтаар жагсаһан советскэ хүнүүдэй политическэ болон ажалай эдэбхиин улам бүри ургажа байһыень эли тодоор гэршэлнэ.

Ц. ЦИБУДЕЕВ

МАЛАЙ ҮБЭЛЖЭЛГЭДЭ ҮДЭР БҮРИ ҺАНАЛАА ТАБИЯ!

НҮХЭД МАЛШАД! Малаа тураангүйгөөр, нэгэшье толгой ухуулэнгүйгөөр ондо оруулхын түлөө оролдогты!

Комсомолецуудай шалгалта юу харуулааб?

ВЛКСМ-эй Байкало-Кударын аймагай колхозуудай ниитын малай үбэлжэлгые шалгаха комсомольско рейд һаяхан эмхидхэжэ гаргаһан байгаа.

Комсомолецууд малай олохон фермэнүүд, отаранууд, гүүртэнүүдээр ябажа, малай харууһалга ба эдеэлүүлгые, үбһэ тэжээл гаргашалгые, мүн малшадай ажаһуудалай болон культурна условиие шалгаа.

Ждановай нэрэмжэтэ колхозой һүнэй-товарна фермын хүдэлмэрилэгшэд ниитынгээ малые гарзада оруулангүйгөөр, тарган тобироор ондо оруулжа байна. Эндэ үбһэ тэжээл кормушкануудай соо хэгдэжэ малда эдюулэгдэнэ, тоггоогдомол нормын һоор гаргашалагдана. Һаалишад Новолоцкая, Родовикова гэгшэдэй харууһалжа байһан мал һайн шалтагай.

Энэ колхозой правлени малшадтаа культурна болон ажаһуудалай эрхид һайн условии байгуулаа гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Рейдовэ бригада «Большевик» колхоздо ошожо малай үбэлжэлгын ехэхэн дутагдалнуудые элирүүлээ. Эндэ үбһэ тэжээл дутамаг байһашье, тэрэниие ямаршье бүридхэлгүйгөөр, гамгүйгөөр гаргашална. Тус колхозой малшад үбһэ тэжээл малнуудайнгаа хүл доро хаяжа үгэдэг, тиимэһээ ехэнхинь хог боложо хаягдадаг байна. Мүн зарим фермэнүүдэй газаагаа үбһэгүй байдаг дээрэһээ, малынь хооһоор байдаг. Жэшээлхэдэ, январиин 17-ной үдэр колхозой һүнэй-товарна фермын нэгэ гүүртэ дээрэ бүхы малнуудынь эдихэ үбһэгүйдэжэ, бүхэли сүүдхэ соо хооһоор байгаа. Колхозой олонхи фермын малнууд уйтан, хүйтэн байранууд соо байрална. Хүйтэн байранууд соо байһан дээрэһээ тугалнуудай үбдэхэ ушарнууд гарана.

Тус колхозой правлени, тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр Филонов, партийна эхин организаци малайнгаа үбэлжэлгэдэ һаналаа табинагүй гэжэ рейдовэ бригада тэмдэглээ.

Мүн рейдовэ бригадын шалгалтаар «Коминтерн», «Путь к коммунизму», Кировэй нэрэмжэтэ болон бусад зарим колхозуудай малай үбэлжэлгэдэ гараһан ехэхэн дутагдалнууд элирүүлэгдээ.

Г. Громов.

100 эхэ хонидһоо 135 хурьга абахабди

Манай фермын хонишод Байкало-Кударын аймагай колхознигуудай социалистическэ уряагаар мүрысөөндэ оролсожо, 1953 ондо 100 эхэ хонидһоо 135 хурьга абаха гэжэ үгэеэ үгэнхэй. Энэ уялгаяа яажа дүүргэхэ тухайгаа богонёор хэлэхэ хүсэлэнтэйб.

Үнгэрэгшэ намар манай фермын 127 толгой эхэ хонид искусственнаар ороондо оруулагдаһан байгаа. Энэ хониднай апрелиин 15 хүрэтэр бултадаа хурьгалха юм. Мүнөө 160 хонин хурьгалаад, түлнүүдынь нэгэшье гарзагүйгөөр тэнжээгдэжэ байна. Хурьгалһан эхэ хонидые бидэнэр амяарынь байрада байлгажа, тэдэндэ һайн шэмэтэй тэжээл эдюулнэбди. Түрэһэн хонидые һайн тэжээлдэ байлгахада хорин хоног соо заатагүй хусада ородог гэжэ манай дүршэл харуулна. Манай фермын хусанууд дулаан байрада, шэмэтэй тэжээл эдижэ байдаг.

Хурьгалаад байһан 160 хонинойманай 55-нь хурьгалһанайнгаа үдэрһөө 10—11 хоног соо хусада ороод байна. Хониной хурьгалһан сагые, хусада ороһон сагые дэбтэр соо тэмдэглэдэгбди.

Бүхы арга боломжонуудаа тоолоод үзэхэдэмнай, манай фермын нилээдгүй олон хонид 1953 он соо хэнзэлхэ байна. Тиимэһээ 100 эхэ хонидһоо 135 хурьга абажа шадаха байнабди.

Мүнөө үедэ малай үбэлжэлгын тон харюусалгатай үе, шэнэ түл абалга үнгэргэгдэжэ байна. Манай фермын хонишод Гаврильева, Мостовская, Гаврильев ба бусад нэгэшье түл гарзалуулхагүйн түлөө эсэшэ сусашагүй хүдэлмэрилнэд.

Абаһан социалистическэ уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлжэ, хони үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэбые Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 36 жэлэй ойн һайндэр хүрэтэр дүүргэхэбди.

В. Н. Самодуров, — Кяхтын аймагай Усть-Киранай сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ОТФ-е даагша.

Кормозапарнигуудые ашагланагүй

Тэжээлэй амтыень һайжаруулжа, малай дуратайгаар эдидэг болохын тула тэрэниие буйлуулха гээшэ ехэ удхашанартай. Хэжэнгын аймагай Есанын МТС-эй харьяата Маленковой нэрэмжэтэ колхоздо 2 кормозапарник, Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо 1 кормозапарник тодхогдоод, һайнаар ашаглагдажа байна. Гэхэтэй хамта, тус МТС-эй харьяата Тельманэй нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр С. Цыбиков), «Коммунизм» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Г. Рабданов) кэрмозапарнигуудай ямар ехэ аша туһатай байһаниие ойлгонэгүй. Имагтал энэ шалтагаанһаа «Коммунизм» колхозой Хүлхисон, Бүтүү, Сүнхүрүк гэжэ газарта байдаг гүүртэнүүдтэ үшөө нёдондо тодхогдоһон кормозапарнигууд мүнөө хүрэтэрөө ашаглагданагүй.

Хүршэ колхознигуудайнгаа жэшээгээр эдэ колхозууд кормозапарнигуудаа ашаглажа эхилхэ ёһотой.

Ж. Чесанский.

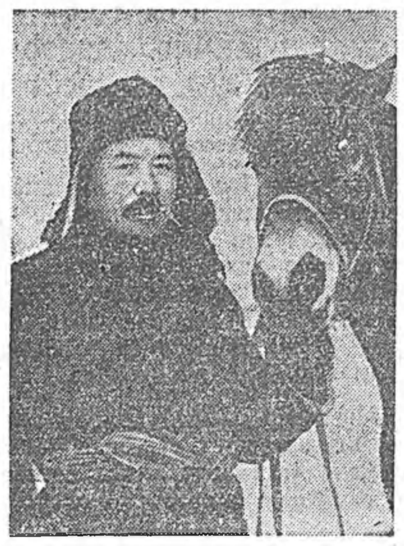

Хорпин аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой адуушан Д. Базаров үнгэрэгшэ жэлдэ 80 гүүнһээ 76 унага абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: республикын эрхим адуушан Д. Базаров.

З. Весниногай фото.

Барилгашад — рационализаторнууд

«Бурмонголстрой» трестын дэргэдэхи техническэ совет 1953 оной январь һара соо ороһон рационализаторска дурадхалнуудые хаража үзэбэ.

Республиканска больницын барилга дээрэ прорабаар хүдэлмэрилдэг нүхэр Козаченко түмэр-бетонно бэхижүүлгэнүүдые мастерскойдо хэжэ бэлэн болгоһон хойноо барилгануудта абаашаха гэһэн рационализаторска дурадхал оруулһан байгаа. Нүхэр Козаченкын дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэбэ. Энэнь жэл соо 400 мянга шахуу түхэригэй алмалта үгэхэһөө гадна, олон барилгашадые тэрэ хүдэлмэриһөө сулөөлбэ.

Энээнэй урда тээ нимэ бэхижүүлгэнүүд барилга дээрээ хэгдэдэг һэн. Тиимэһээ үбэлэй сагта ехэ бэрхэшээл тохёолдодог байгаа.

Шулуун гэрнүүдые залгалаагүй ута бэһээр хүреэлхэеэ болижо, түмэр бетонно богонинууд бэһээр бэһэлдэг болохо ба тэдэниие туд тудтань гагнажа залгаха гэһэн инженер Бугославскиин рационализаторска дурадхал техническэ совет дээр һайшаагдаба. Энээнэй ашаар жэл соо 70 мянган түхэриг алмагдаха гэжэ тодорхойлогдоо.

Тус трестые эрхилэгшэ Г. В. Кришталь 2—3 рационализаторска дурадхалнуудые оруулба. Тэрээнэй нэгэниинь: шэнээр баригдаһан гэрнүүдэй ханада ячза бүриин будагтай тусхай зүйлнүүдые холиһон камерна штукатурка хэхэ гэһэн байна. Иигэжэ штукатурлагдаһан гэрнүүд извёсткоор сагаадуулагдахагүй юм. Энэ дурадхал мүн лэ һайшаагдаба. Саашадаа шэнээр баригдаһан гэрнүүд үнгэ бүриич шэрэтэй ялагар гоёнууд ханатай болохо юм.

Инженер Галагтионов барилгын материалнуудые дээшэнь үргэжэ гаргаха шэнэ машина бии болгохо тухай дурадхал оруулба. Тэрэнь заводто захигдаха болонхой.

Н. Бадмацыренова.

Редакцида ерэһэн бэшэгүүд

Туһаламжа хэрэгтэй

Улан-Удын П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ хүгжэмэй училищиин байгуулагдаһаар хорёод жэл болоо. Энэ үе соо олон студентнүүд тус училищиие дүүргэжэ гараһан байна. Гэбэшье, национальна кадрнуудые бэлэдхэхэ талаар училищи ехэхэн дутагдалнуудтай. Илангаяа симфоническа оркестртэ национальна кадрнуудые бэлэдхэлгэ хангалтагүй байһаар. Тус училищи хорёод жэлэй турша соо бурят зоной дундаһаа скрипачын, пианистын мэргэжэлтэй нэгэшье хүниие бэлдэжэ гаргаагүй. Кларнетистын, флейтистын, трубачын, валторнистын ба контрбасистын мэргэжэл оложо гараһан хүнүүд тон үсөөн.

Улан-Удэ городто бии байһан педагогууд-хүгжэмшэд хүсэд хэрэглэгдэнэгүй. Энээнһээ боложо педагог А. П. Кудрявцев хэдэн жэлэй турша соо олон янзын инструментнүүдээр: кларнедээр, трумбоноор, трубагаар, тубо ба гобойгоор заана.

Училищида дээдэ эрдэмтэй мэргэжэлтэ-теоретигэй үгы дээрэһээ сольфеджио, гармони, полифони гэхэ мэтын шухала дисциплинэнүүд теоретическэ муугаар заагдана.

Мүн вокальна отделенидэшье һуралсалай хүдэлмэри хангалтагүйгөөр табигданхай. Эндэ гол түлэб басагад һурана. Училищида тенор болон бас үгы шахуу юм. Гэбэшье, республикада һайнаар дууладаг залуу хүбүүд яһала бии.

Эндэ мүнөө зуу гаран студентнүүд һурана. Теэд эдэнэрэй дунда ороойдоол гансахан скрипач бии.

Хүүгэдэй областной хүгжэмэй һургуулида гансал городой үхибүүд һуралсана. Аймагуудтахи үхибүүд эндэ оройдоошье һурадаггүй байна. Тус һургуули скрипачуудые бүришье үсөөнөөр гаргана. Аймагуудтахи бэлигтэй үхибүүдые һургаха зорилгоор, хүүгэдэй хүгжэмэй һургуулиин дэргэдэ интернат эмхидхээ һаа зохистой байгаа.

Дунда шатын хүгжэмэй училищида 250—300 студентнүүд һураха ёһотой юм. Харин эндэхи училищида оройдоо 150 студентнүүд һуралсана. Студентнүүдэй тоое олошоруулха зорилгоор хүгжэмэй училищида шэнэ байшан концертнэ залтайгаар бариха шухала болоод байна. Ахалагша курсануудтахи студентнүүдэй һуралсалай практика гаргаха гэхэдэ, тэдээндэ зохихо байрагүй юм. Тиимэһээ һуралсалайнгаа практикые оперо ба балетэй театрын, гүрэнэй филармониин байшангуудта тэдэнэрэй гараа һаань зохистой байгаа.

Студентнүүдэй байрань заадана, нэгэ комнато соо олоороо байха баатай болоно.

Искусствын хэрэгүүдые эрхилхэ республиканска управлени энэ ушарые мэдэжэ байбашье, ямаршье хэмжээ абанагүй.

Н. Маторин.

Уялга абтанхай аад, хэрэг мартагданхай

Нютагай Совөдүүдтэ болохоёо байгаа һунгалтануудые Курумканай аймагай ажалшад үйлэдбэриин ба политическэ дэбжэлтэтэйгээр угтажа байна. Коммунистическэ партиин түүхэтэ XIX съездын шиидхэбэринүүд ба советскэ һунгалтын системэ тухай элдэб хөөрэлдөөнүүд, элидхэлнүүд болон лекцинүүд энэ үедэ хаа хаанагүй үнгэргэгдэхэ ёһотой байгаа. Энэ талаар зарим тэды хүдэлмэри хэгдэбэшье, ехэхэн дутуу дунданууд бии.

Аймагай томодхогдоһон Кировэй, Сталинай, Калининай ба Маленковой нэрэмжэтэ колхозуудта энэ хүдэлмэри муугаар табигданхай. Илангаяа малажалай фермэнүүдтэ хүдэлмэрилдэг колхознигуудай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри һулаар ябуулагдана. Тэндэхи улаан булангууд хүсэд һайнаар түхеэрэгдээгүй, газетэ, журналнуудые дутамагаар абадаг байха юм. Кинокартинанууд бүришье харуулагдадаггүй. Калининай нэрэмжэтэ колхозой Үнгэтэй, Хэбтилин, Тулетник болон бусад бригадануудта, Кировэй нэрэмжэтэ колхозой Мухалта, Гаргын Адаг гэжэ тосхонуудта кинокартина хэзээ үнинэй асарагдаагүй. Дурсагдагша колхозуудай партийна эхин организацинууд энэ хүдэлмэриие һайжаруулха талаар бодото хэмжээ абанагүй.

Тэрээнэй (даагшань Рабжинова) ба Гаргын (даагшань Гатапов) хүдөөгэй клубууд ажалшадай ургажа байгаа культурна эрилтэнүүдые хүсэд хангаанагүй. Партиин XIX съездын шиидхэбэринүүд ба табадахи табанжэлэй түсэб тухай элдэб плакат, фотомонтажнууд болон диаграммануудые түхеэрээгүй байха юм.

Аймагай центрын, Харамодоной, Гаргын ба бусад хүдөөгэй библиотекэнүүд мүн лэ хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилнэ. Советскэ литературын эрхим зохёолнууд тухай болон Бурят-Монголой уранзохёолшодой номууд тухай уншагшадай конференцинүүд эндэ үнгэргэгдэдэггүй.

Культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин иимэ дутуу дундануудтайгаар ябуулагдажа байһанай түлөө аймгүйсэдкомой культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин таһагые даагша нүхэр Е. Семенова нилээд зэмэтэй байха юм. Хүдөөгэй клубуудые болон библиотекэнүүдые даагшанарай хүдэлмэриие энэ таһаг хинан шалгадаггүй, тэдэнэртэ саг сагтань зохихо туһаламжа үзүүлдэггүй. Харин тус таһагайхид хүдөөдэ культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие һайжаруулха тухай Байкало-Кударын аймагай культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй уряае «дэмжэн», элдэб уялгануудые абаһанаараал һанаагаа амараад һууна.

Дээрэ заагдаһан дутуу дундануудые усадхажа, ажалшадай дунда ябуулагдаха культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие һайжаруулха талаар бодото хэмжээнүүдые абаха аабза гэжэ партиин Курумканай айкомдо найдаха байнабди.

Д. Дондупов.

Номуудые хаанаһаа абахаб?

Курумканай аймагай Гаргын сомоной Кировэй нэрэмжэтэ колхозой центртэ номой худалдаа наймаа эмхидхэхэ арга боломжо бии юм. Эндэ Гаргын сомоной ехэхэн магазин хүдэлмэрилнэ. Теэд, тус сомоной ажалшад ба һургуулиин һурагшад ном худалдажа абаха аргагүйдэнэ. Юуб гэхэдэ, тус сельпогой түрүүлэгшэ нүхэр Бадмаев ном асаржа наймаалха хэрэгые тоодоггүй байна. Тиимэһээ эндэхи ажалшад ба һурагшад хэрэгтэй ном абахын тула аяар холын аймагай центртэ ошохо баатай болоно.

Д. Ламажапов.

Тобшо сигналнууд

Орхигдоһон радиоузел. Доодо-Бургалтайн сомоной (Тори) «Улаан-Бургалтай» гэжэ томодхогдоһон колхозой радиоузел хүдэлхэеэ болиһоор хоёр жэл болоо. Колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Вандановрадиоузелай хүдэлмэридэ һаналаа огто табинагүй. Мүнөө тус радиоузел радист үгы дээрэһээ хүдэлмэрилнэгүй. Колхознигуудай радио шагнаха гэһэн ехэ хүсэлэнгынь хэзээ бэелүүлэгдэхэ юм?

Д. Бадмаев.

Муугаар хүдэлмэрилнэ. Бичурын аймпотребсоюзай чэйна эмхи гуримгүй байдалтай. Чайна соонь хүйтэн, ариг сэбэр сахигданагүй. Эдеэ хоол амта ба шанар муутайгаар буйлуулагдана. Эндэхи хүдэлмэрилэгшэд эдеэлхээ ерэгшэдые нобшо удаанаар хангана. Чайнын хүдэлмэриие һайжаруулха тушаа аймпотребсоюзай хүдэлмэрилэгшэд һаналаа табинагүй.

С. Федоров.

„БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭНДЭ" БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Хүдөө ажахын пропагандые тооногүй"

Иимэ гаршагтайгаар манай газетэдэ толилогдоһон статья соо Яруунын аймагай колхозуудта агротехническэ һуралсал муугаар эмхидхэгдэнхэй гэжэ хэлэгдэһэн байгаа.

Манай редакцида Яруунын аймсоведэй гүйсэдкомой хүдөө ажахын таһагай мэдээсэһэнэй ёһоор, статья соо заагдаһан баримтанууд булта тодороо. Тус статья КПСС-эй айкомой бюрогой заседани ба аймагай хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, дутагдалнуудые усадхаха талаар зохихо хэмжээн абтаа. Мүнөө агрозоотехническэ курсануудай хүдэлмэри һайжаржа байна. Колхознигуудай агрозоотехническэ һуралсал һайжаруулха хэмжээ-ябуулга аймагай хүдөө ажахын таһагай хүдэлмэриин түсэб соо хараалагдаба. Колхознигуудай агрозоотехническэ һуралсалда ёһо тэдыгээр хандаһанайнь түлөө аймагай центральна зооветучастогые даагша нүхэр Суняшкинада ба тус участогай зоотехник нүхэр Доржиевта выговор соносхогдоһон, мүн пропагандын талаар агроном нүхэр Дёмина хүдэлмэриһөө сүлөөлэгдэһэн байна.

КРИТИКЭ БА БИБЛИОГРАФИ

Экономическа асуудалнууд НИИК-ын тэмдэглэлнүүд соо

«СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд» гэһэн нүхэр Сталинай гайхамшагта зохёолые, партиин XIX съезд дээрэ вождиин хэлэһэн түүхэтэ үгые, съездын шиидхэбэринүүдые коммунизм байгуулха агууехэ программа гэжэ советскэ хүнүүд хүлеэн абаа.

Ленин — Сталинай партиин хүтэлбэреэр Советскэ Союзай бүхы арадуудтай хамта бурят-монголой ажалшад түүхэтэ богони болзор соо социалистическэ общество байгуулсаад, социализмһаа коммунизмда орожо ябана. Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин урда бурят-монгол арад хаанта Россиин эгээн гээгдэнги национальностьнуудай нэгэниинь байһан юм.

Агууехэ Октябрьска социалистическэ революци мүлжэгдэжэ байһан арадуудые политическэ, национальна ба экономическа дарлалтаһаа сүлөөлжэ, ажахын, политическэ ба культурна талаар хүгжэхэ үргэн аргы нээгээ һэн.

Коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр, агууехэ ород арадай ахадүүгэй туһаламжаар Бурят-Монголой ажалшад ажахын ба культурна байгуулалтадаа айхабтар ехэ амжалтануудые туйлаа. Сталинска нэгэдэхи табанжэлэй эсэс багта Бурят-Монгол хадаа сэсэглэн бадаржа байгаа индустриально-колхозно социалистическэ республика болоһон байгаа. 1937 ондо промышленностиин валовой продукциин удельнэ хэмжээн 71,1 процент, тиихэдэ хүдөө ажахын продукциин — 28,9 процент болоһон байгаа.

Нүхэр Сталинай сэсэн мэргэн хүтэлбэреэр бэелүүлэгдэһэн колхозно байгуулалта малша ба таряаша бурядуудые жаргалта ажабайдалай замда оруулаа һэн.

Бурят-Монголой культурын научно-шэнжэлэлгын институтай «Тэмдэглэлнүүд» соо (XII-дохи выпуск, Бурмонгиз, 1952 он) «Бурят-Монголдо коллективизацитай дашарамдуулан, хахад нүүдэл ба нүүдэл ажахынуудай түбхинэлгэ тухай зарим нэгэн мэдээнүүд» гэжэ М. О. Могордоевой статьягай толилогдоһон ябадал уншагшадай анхарал хандуулмаар байна.

Хаанта Россиин үедэ гээгдэнги байһан арадууд пролетариадай диктатурын условидо капиталистическэ хүгжэлтые алад гаража, социализмда орохо аргатай гэжэ В. И. Ленин, И. В. Сталин нэгэнтэбэшэ заадаг байһан юм. Ленин, Сталинай энэ заабаринүүдэл ба хахад нүүдэл ажахые социализмын замда оруулха хэрэгтэнь Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын шухала зорилгонуудай нэгэниинь болоһон байгаа.

Автор хадаа статьягайнгаа эхиндэ революциин урда тээхи Бурят-Монголой хүдөө ажахые тобшохоноор шэнжэлнэ. Революциин урдахи Бурят-Монголой хүдөө ажахы тон гээгдэнги, нүүдэл ба хахад нүүдэл ажахы байһан юм гэжэ автор тэмдэглэнэ. Ажалша зон ноёдой, кулагуудай ба ламанарай дарлалта мүлжэлгэ доро ябаһан юм.

Коммунистическэ парти ба Советскэ правительствын үдэр бүриин анхарал оролдолгоор Бурят-Монголой арадай ажахы бүри 1927—1928 онуудта һэргээн бодхоогдоо гэжэ М. О. Могордоев саашадань тэмдэглэнэ.

«Бурят-Монголой парторганизациин байдал ба хүдэлмэри тухай» гэжэ ВКП(б)-гэй ЦК-гэй 1929 оной майн 27-до гаргаһан тогтоол Бурят-Монголой хүдөө ажахые үндэһөөрнь шэнэдхэлгэдэ түүхэтэ үүргэ дүүргэһэн байгаа. Революциин урда тээхи газарай хубаариие усадхажа, республикын нүүдэл ба хахад нүүдэл байдалтай арад зониие түбхинүүлхэ шухала гэжэ тус тогтоол соо заагдаһан юм.

Урдань ноёд, кулагууд ба ламанарай эдлэжэ байһан 200 мянга гаран гектар газар, газарай реформо үнгэргэһэнэй эсэстэ тэдээнһээ абтажа, түрүүшын ээлжээндэ колхозуудта ба совхозуудта үгтөө һэн. Колхозно байгуулалта эхилһэниие, тэрэнэй хүгжэһэн ба илаһаниие М. О. Могордоев бодото материалнууд дээрэ харуулна. 1931 он хадаа Бурят-Монголдо үргэлжэ дээрээ коллективизаци болоһон жэл байһан юм гэжэ автор тэмдэглэнэ. Үргэлжэ дээрээ коллективизацилга хүдөөдэ капитализмын үндэһые бүхыдэнь усадхажа, капитализмын ургаха замые огтолон хааһан байгаа.

Үргэлжэдөө коллективизацилга, тэрэнэй үндэһөөр кулагуудай ангиие усадхалга ангиин шанга тэмсэлэй оршон байдалда үнгэрөө гэжэ автор тэмдэглэнэ. Хосорхоо байһанаа мэдэрһэн кулагууд колхозно байгуулгада эрид шангаар эсэргүүсэһэн байгаа. Тэдэнэр галдаха, алаха гэхэ мэтэ тон хоротой аргаар тэмсэдэг һэн. Адуу малаа олоор хюдагты гэжэ тэдэнэр агитаци ябуулдаг һэн. Гэбэшье, партиин ба правительствын политикада тэдэнэй эсэргүүсэһэниинь нэлэнхы коллективизацяар нуга дарагдаһан байха юм.

Бурят-Монголдо 39 мянган шахуу нүүдэл ба хахад нүүдэл ажахые түбхинэнги байдалда оруулха хэрэгтэй байһан юм гэжэ автор заана. Теэд, энэ түбхинэлгэ хүдөө ажахые коллективизацилһанай, арад зондо парти ба правительствын зүгһөө материальна ба техническэ ехэ туһаламжа үзүүлһэнэй эсэстэ бэелүүлэгдэһэн байгаа.

Рецензи хэгдэжэ байгаа статья соогоо автор хүдөө ажахые коллективизацилха ба колхозуудые эмхидхэлэй-ажахын талаар бэхижүүлхэ хэрэгтэ МТС-үүдэй ба совхозуудай оруулһан ехэ үүргые тэмдэглэнэ.

Тиигэбэшье, нүхэр М. О. Могордоевой статьягай олон дутагдалнуудтай байхань гэмшэлтэй. Статьягай автор хадаа нүүдэл ажахые харуулха һанаатай байбашье, тэрэ һаналаа хүсэлдүүлжэ шадаагүй. Юуб гэбэл, нүүдэл ажахын материальна үндэһые алдуутайгаар ойлгоно.

Автор болбол 37-дохи хуудаһанда: «Нүүдэлшэ гээшэ юун бэ?», «Нүүдэл ажабайдал юун гээшэб?» гэжэ асууха зуураа, иигэжэ харюусана: «Нүүдэлшын үйлэдбэрилгын гол зэмсэгүүдынь — эбэртэ мал, нүүхэдээ абаад ябадаг зэр зэмсэгүүд болоно» гэжэ бэшэнэ. «Нүүдэл ажахынь—үсхэбэрилдэг адуу малынь: эбэртэ мал, мори, хони, ямаан...» юм гэжэ тоолоно.

Марксизм-ленинизмын классигууд хадаа газар гээшэ нүүдэл ажахытай обществын условидо олониитын харилсаанай материальна үндэһэ һууринь байһан туладаа, дарлалта мүлжэлгын объектнь, үйлэдбэрилгын гол зэмсэгынь байһан юм гэжэ заана. Нүүдэл ажахын условидо газар хадаа өөрынгөө органическа ба естественнэ продукци — малтай нигта холбогдонгёор нүүдэл ажахын материальна үндэһэ һууринь болодог байгаа.

Тиимэ болохолоороо, М. О. Могордоевой шухала ба гол асуудалые тайлбарилга алдуутай байна. Адуу малые газарһаань таһалжа, имагтал үйлэдбэрилгын объект гэхэдээ М. О. Могордоев зүбтэй юумэ хэлэнэгүй.

Революциин урда тээхи Бурят-Монголой общественнэ харилсаан хадаа патриархально-феодальна байһан юм гэһэн нүхэр Сталинай заабари энэ асуудалые зүбөөр шиидхэлгэдэ тон шухала теоретическэ удхашанартай болоно.

Революциин урда тээ Бурят-Монголдо байһан газар эдлэлгын харилсаае усадхаһан ябадалай экономическа ба политическэ удхашанарые авторай дутуугаар харуулһаниие тэмдэглэнгүй үнгэржэ болохогүй.

Нүүдэл ажабайдалһаа һаруул һайхан социалистическэ ажаһуудалда ороһоной эсэстэ, таряашадай материальна ажана һайн байдалай ба культурын хэмжээнэй үндэһөөрөө һайжарһаниие авторай дутуугаар харуулһаниие алдуу гэжэ тоолонобди. Бии байһан элбэг материалнуудые элеэр ба тодорхойгоор авторай харуулжа шадаагүй байһаниинь халагламаар. Авторай харуулһан зарим нэгэн материалые заһажа боломоор байгаа, юуб гэбэл, тэрэнь заримдаа таарахагүй байха юм.

Статья соонь элдэб алдуунууд, найруулгаараа һулашье юумэ дайралдана. Жэшээнь, 40-дэхи хуудаһанда найруулгаараа тодо бэшэ үгэнүүд ушарна гэбэл: «революциин урда тээ байһан газар эдлэлгын харилсаае усадхаһанай, нютаг тосхониие социалистическэ ёһоор шэнэдхэн табиһанай, советскэ гүрэнэй финансова туһаламжатайгаар кулачествые бута сохиһоной үндэһэ һуури дээрэ нүүжэ ябадаг бурядууд түбхинэнги байдалда орожо шадаха байгаа» гэжэ автор бэшэнэ. Теэд, автор хадаа советскэ гүрэнэй финансова туһаламжа хадаа нүүжэ ябадаг бурядуудые түбхинэнги байдалда оруулалгын факторнуудай нэгэниинь байһан юм гэхын орондо, советскэ гүрэнэй финансова туһаламжаар кулачество усадхагдаа гэжэ алдуутайгаар бэшэжэ, үнэнтэ байдалые хазагайруулна.

Саашадаа, 49-дэхи хуудаһан дээрэ (таблица хара) 1928 гэхын орондо 1298, 8,0 процент гэхын орондо 8,8 процент гэжэ хэблэгдээ.

Тэмдэглэгдэһэн эдэ дутагдалнуудай байбашье, М. О. Могордоевой статья научна талаараа һонирхолтой ба Бурят-Монголой хүдөө ажахын социалистическэ ёһоор шэнэдхэгдэһэниие шудалха хэрэгтэ нилээд туһа хүргэхэ байһаниинь лабтай.

Ц. ДОРЖИЕВ, Г. РАДНАЕВ.

Албаниин ажалшад „СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд“ гэжэ нүхэр Сталинай зохёолые шудална

ТИРАНА, февралиин 7. (ТАСС). Албаниин хүдэлмэришэд, таряашад, албахаагшад ба һурагша залуушуул «СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд» гэжэ нүхэр Сталинай гениальна зохёолые, КПСС-эй XIX съезд дээрэ нүхэр Сталинай хэлэһэн үгэнүүдые ба съездын бусад материалнуудые гүнзэгыгөөр шудалжа байна. КПСС-эй XIX съездын материалнуудта ба нүхэр И. В. Сталинай хэлэһэн үгэдэ зорюулагдаһан лекцинүүд ба хөөрэлдөөнүүд Тиранын эмхи зургаануудта, тэрэ шадарай тосхонуудта хэгдэбэ. Ороной бусад районуудташье иимэ лекцинүүд ба хөөрэлдөөнүүд хэгдэжэ байна. Албаниин интеллигенци съездын материалнуудһаа гадна «СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд» гэжэ нүхэр И. В. Сталинай зохёолые шудална.

Энэ зохёол, мүн XIX съездын материалнууд ба И. В. Сталинай хэлэһэн үгэ дунда болон дээдэ һургуулинуудай һуралсалай программада оруулагданхай. «СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүдые» ба XIX съездын материалнуудые шудалагшадта туһаламжа болгон, газетэнүүд саг үргэлжэ статьянуудые толилно.

Мүнөөдэр «Башкими» газетэ «Бүхы дэлхэйн арадуудай ябаха зам гэрэлтүүлэгшэ ехэ одон» гэжэ статья, «Зери и Популлит» газетэ «Хоёр лагерь—экономическа хоёр системэ» гэжэ статья толилбо.

Польшын хүдөө ажахын хүгжэлтын амжалтанууд

ВАРШАВА, февралиин 6. (ТАСС). Польшын арадай правительство таряашадта тон ехэ туһаламжа үзүүлнэ. Тэрэнэй ашаар ороной хүдөө ажахы ехээр хүгжэн дэбжэжэ байна. 1951—1952 оной хүндэ хүшэр жэл Польшын таряашадта ехэхэн шалгалта болоһон байна. Юуб гэхэдэ, ган гасуур намар, бага саһатай үбэл, таряа хуряалгын үедэ бороогой ехээр ороһон дээрэһээ ургаса багаар абтахань гэжэ тэдэндэ һанагдаһан байгаа. Иимэ ушар буржуазна Польшодо болодог байһан юм. Гэхэ зуура арадай Польшын таряашад энэ ган гасалангые дабажа шадаһан байна.

Хүдөө ажахын шухала культуранууд болохо шэниисэ, ячмень ба овёсой ургаса абалга доошолоогүй, харин 10 процентээр дээшэлһэн байна. Тиихэдэ Зүүн-Хойто районуудта ургаса урда жэлнүүдэйхидэ орходоо бүри һайн байгаа. Сахарна свёкло хуряан абалга Польшодо дунда зэргээр 12 процентээр дээшэлээ. Сахарна заводууд свёклоор хүсэд хангагдажа, 1955 он хүрэтэр зохёогдоһон 6 жэлэй түсэбөөр түрүүн хараалагдаһанда орходоо үлүү ехэ сахар гаргана.

Бэрхэшээлнүүдые дабан гараха ябадалда хүдөө ажахые механизацилга, таряашадта искусственна үтэгжүүлгэнүүдые үгэлгэ, хүдөө ажахын хоротонтой үргэн тэмсэл ябуулга ба таряашадай хоорондо социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлгэ ехэ үүргэ дүүргэһэн байна. Тэрэшэлэн гүрэнэй ажахынууд ба таряанажалай үйлэдбэриин кооперацинууд энээндэ ехэ үүргэтэй байгаа. Тэдэнэр хадаа хүдөө ажахые эрхилэлгын һайн үльгэр жэшээ харуулдаг байха юм.

Үнгэрэгшэ жэлдэ орон дотор 335 машинно-тракторна станци хүдэлмэрилөө. Тэдэнэр тракторнууд ба мүнөө үеын хүдөө ажахын машинанууд олонтой байһан тула̄даа хүдөө таряашадта тон ехэ туһаламжа үзүүлһэн байна. Таряашад болбол үнгэрэгшэ жэлдэ дайнай урда тээхидэ орходоо 3,5 дахин үлүү ехэ искусственна үтэгжүүлгэнүүдые абаһан байха юм.

Гүрэнэй ажахынууд ба үйлэдбэриин хүдөө ажахын кооперативууд үмсын ажалтай таряашадта үндэр сортын үрһэ хүрэнгэ ехээр үгэжэ туһалһан байха юм. Хүдөө ажахын хоротонтой тэмсэхын тулада 1952 ондо химическэ препарадууд ехээр үгтэһэн байгаа.

Таряанай ургасые гектар бүриһөө 1 центнерээр дээшэлүүлхэ зорилго польско таряашадай үмэнэ энэ жэлдэ табигдаһан байна. Бобово, тэрэшэлэн зарим техническэ ба тэжээлэй культурануудай тарилгын талмай энэ жэлдэ 5 дахин дээшэлүүлэгдэхээр хараалагдана.

Энэ жэлэй гүрэнэй түсэб хадаа тэрэшэлэн малажал саашадань хүгжөөхэ ябадал хараална. Тусхайлбал эбэртэ бодо малай тоо—10 процентээр, хонинои—15 процентээр, гахайн—11 үлүүтэй процентээр нэмэхэ байна.

Франци̇да эб найрамдал, демократическа сүлөө ба бэеэ даа̄һан байдал хангахын түлөө

ПАРИЖ, февралиин 7. (ТАСС). Засагые фашистнуудай гартаа абаха зам 1934 ондо хааһан французска ажалшадай бүгэдэниитын забастовкын ба антифашистска демонстрациин ойе французска арад жэл бүхэндэ тэмдэглэнэ. Февралиин 8-най воскресеньедэ ВКТ-гэй парижска районой профсоюзуудай нэгэдэлэй ба багщанарай автономно профсоюзай хэхэ гэһэн манифестацине энэ жэлдэ Сена департаментын полициин префект «социалист» Бейло хорибо. Профсоюзна ба ниитын олон организацинууд полицинхидай энэ ааш̄ые эрид шангаар буруушаажа, протест мэдүүлээ.

Мүнөөдэр «Юманите» газетэ ажалай бүгэдэниитын конфедерациин уряа толилбо. Ямаршье хорилтын хэгдэжэ байгаа һаа, французска хүдэлмэришэн анги бүхы республиканецуудтай хамтадаа ябажа, 1934 оной түүхэтэ февральска событинуудые тэмдэглэхэ байна.

Предприятинууд дээрэ хүдэлмэри зогсоожо, ехэ суглаануудые эмхидхэжэ, февралиин 12-ой үдэрые тэмсэлэй үдэр болгохыень хүдэлмэришэн ангиие, ажалша бүхы республиканецуудые ба демократуудые ВКТ уряална. Тэдэ суглаанууд иимэ лозунгнууд доро үнгэрхэ ёһотой гэбэл:

Эрхэ сүлөө, эб найрамдал ба социальна прогрессые хамгаалха!

Демонстрацинуудай сүлөө, хэблэлэй сүлөө ба демократическа бусад сүлөөнүүдые хамгаалха!

Ален ле Леап, ги Дюколоне, Луи Байо, Поль Лоран ба Жан Менье гэгшэдые түрмэһөө сүлөөлхэ!

Парламентска оппозициин ба парламентска ойроо хүртэшэгүй байха эрхэнүүдые хүндэлхэ!

Демократическа организацинуудта эсэргүү правительственна заговор үгы хэхын түлөө!

Февралиин 12-то боннско ба парижска сэрэгэй договорнуудые ратификацилгада эсэргүү эрид шангаар тэмсэхэ, Вьетнамдахи дай, мүн империалистнуудай хэжэ байгаа бүхы бусад дайнуудые зогсоохо эрилтэнүүдые табиха, эбэй хэлсээ хэжэ уласхоорондын арсалдаануудые шиидхэхэ, сэрэгэй кредидүүдые хороохо ба эб найрамдалай бюджет баталан абаха, салин хүлһэ ба пенси дээшэлүүлхэ, гэр байра бариха, хүдэлмэригүй хүнүүдтэ тэдхэмжэ хангаха, коллективнэ договорнууд тушаа дээдэ комиссиие зарлаха гэжэ французска бүхы ажалшадые ВКТ уряална.

Бүхы ажалшадта ба профсоюзуудта Французска коммунистическэ партиин хандаһан хандалгые «Юманите» тэрэшэлэн толилбо. Эб найрамдалай, эрхэ сүлөөгэй ба национальна бэеэ даа̄һан байдалай түлөө, арад олониитын хуулита эрилтэнүүдые хангахын түлөө тэмсэлэй үдэрые февралиин 12-то үнгэргэхэ гэһэн ВКТ-гэй үүсхэлые компарти дэмжэнэ.

Коммунистическэ парти антифашистска суглаануудые ба демонстрацинуудые бэлэдхэлгэдэ, ажалшадтай—социалистнуудтай ба бүхы антифашистнуудтай хамта единэ фронтын туг доро тэдэниие эмхидхэхэ гэжэ федерацинуудые, секцинүүдые, ячейкэнүүдые ба бүхы коммунистнуудые уряална.

КОРЕЙДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭСЭЛ

ПХЕНЬЯН, февралиин 7. (ТАСС). Арадай армиин соединенинүүд ба Хитадай арадай һайндуратанай частьнууд дайсанда эсэргүү хамгаалгын байлдаануудые хэжэ байна гэжэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командованиин мүнөөдэр дамжуулһан мэдээсэл соо хэлэгдэнэ.

ПХЕНЬЯН, февралиин 8. (ТАСС). Үнгэрһэн үдэрэй турша дотор Арадай армиин ба Хитадай арадай һайндуратанай соединенинүүд бүхы фронтнууд дээрэ артиллерийскэ буудалдаа хэбэ гэжэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командованиин мүнөөдэр дамжуулһан мэдээсэл соо хэлэгдэнэ.

Үсэгэлдэр һүни агаарай американска дээрмэшэд Пхеньянай ба Хамхынай хүн зоной һуудаг кварталнуудта дахин дэбтолжо, тэдэниие зэрлигээр бомбодоо. Добтолхо үедэ олон хүн алагдаһан, байрын олон гэрнүүд ба землянканууд һандаргагдаһан байна.

Мүнөөдэр Арадай армиин зенитнэ частьнууд ба дайсанай самолёдуудые агнан буудагшад дайсанай 3 самолёт унагаажа, 3 самолёдыень гэмтээбэ.

Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын маршалай нэрэзэргэ Ким Ир Сендэ олгогдоо

ПХЕНЬЯН, февралиин 7. (ТАСС). Корейскэ Арадай армиин верховно главнокомандалагша нүхэр Ким Ир Сендэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын маршалай нэрэзэргэ олгохо тухай Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын арадай Верховно суглаанай президиумэй указые мүнөөдэр пхеньянска радио дамжуулба.

ПХЕНЬЯН, февралиин 7. (ТАСС). Арадай армиин 5 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын арадай Верховно суглаанай указаар Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын национальна оборонын министр нүхэр Цой Ен Гендэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын вице-маршалай сэрэгэй нэрэзэргэ олгогдобо.

Корейскэ арадай армиин эрхим частьнуудта тугууд барюулагдаа

ПХЕНЬЯН, февралиин 7. (ТАСС). Корейскэ Арадай армиин табанжэлэй ойн урда тээ ажалшадай олон делегацинууд сэрэгүүдтэ амаршалгын тугуудые барюулхын тула фронт ошобо.

Корейн Центральна телеграфна агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, американска интервентнүүдтэ ба Ли Сын Ман гэгшын урбагша бүлэгтэ эсэргүү байлдаануудта шэн зориг ба баатаршалгые эгээн ехээр харуулһан корейскэ Арадай армиин сэрэгэй эрхим частьнуудта Корейн ажалай партиин ЦК-гэй ба Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын министрнүүдэй кабинедэй амаршалгын тугууд барюулагдаа. Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын 300 гаран геройнуудтай ба онсо боецүүдтэй ябган сэрэгэй частьда Корейн ажалай партиин ЦК-гэй амаршалгын туг барюулагдаба. Энэ часть үнгэрһэн жэлдэ дайсанай 20 мянган солдадууд ба офицернүүдые үгы хэһэн юм. Үнгэрһэн жэлдэ дайсанай хэдэн зуун самолёдуудые унагааһан 19-дэхи зенитнэ гвардейскэ полкдо Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын министрнүүдэй кабинедэй амаршалгын туг барюулагдаа.

Амаршалгын тугуудые барюулһантай дашарамдуулан болоһон баярай суглаанууд дээрэ боецүүд ба офицернүүд хадаа парти, правительствын, Ким Ир Сенэй найдабариие харюулха, эхэ оронойнгоо нэрэ хүндын, эрхэ сүлөөгэй ба бэеэ даа̄һан байдалай түлөө байлдаануудта дайшалхы шэнэ амжалтануудые туйлаха гэһэн тангариг үгэбэ.

Баруун Берлинэй ажалшад фашистска митингые таһалдуулаа

БЕРЛИН, февралиин 7. (ТАСС). Үсэгэлдэр Нейкельн гэжэ баруун берлинскэ районой хүдэлмэришэд фашистска «немецкэ партиин» митингые таһалдуулба. АДН агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, энэ районой 600 хүдэлмэришэд митингын болохо байшангай үмэнэ суглараһан ба тэрэниие хорихо эрилтэ табиһан байна. Хүдэлмэришэдэй эрид шанга протест хэһэн дээрэһээ, баруун берлинскэ сенат фашистска митингые хорихо баатай болоо.

Хүдэлмэришэд хадаа «немецкэ партиие», мүн фашистска болон террористическэ бусад организацинуудые хорихо эрилтэ табиба.

Японско капитал Зүүн-Урда Азида орохо арга бэдэрнэ

ШАНХАЙ, февралиин 8. (ТАСС). Токиоһоо мэдээсэһэнэй ёһоор, американска монополинуудта дэмжэгдэн, японско капитал Зүүн-Урда Азиин оронуудта орохо аргые үсэд шангаар бэдэрнэ. Японско правительство эдэ оронуудай байгаалиин баялигуудые ашаглаха үргэн түсэбые зохёожо байна гэжэ Киодо Цусин агентство февралиин 4-дэ мэдээсэбэ.

Англида болоһон үерэй хойшолонгууд

ЛОНДОН, февралиин 7. (ТАСС). Тусхайбэшэ һүүлэй мэдээнүүдэй ёһоор, Англида үерэй болоходо, хахалагдадаг 140—150 мянган акр газар ба сабшалан бэлшээри уһанда абтаба. 12 мянган хони, 2500 үхэр, 700 гахай, олон тахяа үхэбэ.

Бухарестдэ шатарай уласхоорондын турнир боложо байна

БУХАРЕСТ, февралиин 7. (ТАСС). Шатарай уласхоорондын турнирай 9-дэхи турта Смыслов (СССР) Штольцые (Швеци) шүүгээ. Советскэ гроссмейстер Петросян 46-дахи ябадалдаа Рэдулеску гэгшые (Румыни) шүүбэ. Барда (Норвеги) Сливые (Польша) шүүгээ.

Советскэ шатаршад Болеславский, Толуш гэгшэд шангаар тэмсэжэ, тэнсэбэ. Венгерскэ шатаршад Л. Сабо Барца гэгшэд тэнсэхые зүбшөөбэ. О'Келли (Бельги) Филипп (Чехословаки) хоёр тэнсэв. Голомбек (Англи) Рейхер (Румыни) гэгшэд наадажа, Голомбек булюу байдалтай болсод, партинь хойшолуулагдаа.

Чоколтя (Румыни) — Шайтар (Чехословаки), Милев (Болгари)—Троянеску (Румыни) гэгшэдэй партинууд хойшолуулагдаба.

БУХАРЕСТ, февралиин 8. (ТАСС). Шатарай уласхоорондын турнирай 10-дахи тур мүнөөдэр болобо.

Шанга тэмсэлэй һүүлээр Спасский (СССР) — Барца (Венгри), Болеславский (СССР) — О'Келли (Бельги) гэгшэд наадаад, тэнсэбэ. Смыслов (СССР) Ш. Сабо (Румыни) хоёр наадаад, тэрэшэлэн тэнсэв. Л. Сабо (Венгри) Рейхерые (Румыни) шүүбэ. Штольц (Швеци) румынскэ шатарша Чоколтя гэгшэтэй һулаар наадажа, 17-дохи ябадалдаа диилдэбэ.

Советскэ гроссмейстер Петросян Троянескутэй (Румыни) һайнаар наадаа. Хойшолуулагдаһан партида Петросян материальна булюу байдалтай байна.

Милев (Болгари) Шайтартай (Чехословаки) наадахадаа, сагаа хэтэрүүлэн эдлэһэн ушарһаа, диилдээ гэжэ тоологдобо.

Советскэ мастер Толуш мастер Рэдулеску гэгшэтэй (Румыни) наадаад, булюу байдалтай боложо, партинь хойшолуулагдаа. Филипп (Чехословаки) — Барда (Норвеги), Слива (Польша)—Голомбек (Англи) гэгшэдэй наадаһан партинууд тэрэшэлэн хойшолуулагдаба.

Ород хоккейгээр РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн. ПВЗ-[...] «Локомотив» (Улан-Удэ) ба «Забайкалец» (Чита) хоккейнэ командануудай уулза[...]
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: уланудынхидай воротагай дэргэдэ наадалга.

А. Мантаевай фото

РСФСР-эй түрүү һууриин түлөө

Ород хоккейгээр РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөнэй Дальневосточно зонын түрүүшын уулзалга БМАССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ үнгэрэгшэ амаралтын үдэр болобо. Энэ мүрысөөндэ Улан-Удын, Читын, Благовещенскын, Хабаровскын, Комсомольск-на-Амуре городой, Владивостогой, Урда Сахалинай команданууд хабаадалсаха юм.

Түрүүшын уулзалгада ПВЗ-гэй «Локомотив» (Улан-Удэ) ба «Забайкалец» (Чита) гэжэ общес[...] команданууд наадаһан байна. [...]данай түрүүшын хахадта шанга[...] лалдаан боложо, локомотива[...] түрүүлэн тоо нээбэ. Нэгэ хэды[...] үнгэрһэнэй удаа читынхид то[...] тэгшэдхэбэ.

Мүрысөөнэй хоёрдохи хахадта[...] комотивайхид һулаар наадаа. [...] тынхид 5 : 2 гэһэн тоотойгоор [...] дэнэрые шүүһэн байна.

А. Игумно[...]

Шатараар колхозни̇гуудай республиканска турнир

Февралиин 8-да шатараар «Колхозник» гэжэ спортивна обществын республиканска 5-дахи турнир эхилбэ. Энэ турнирта Ринчинов (Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз), Эрдынеев (Яруунын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз), Малакшинов (Сэлэнгын аймагай хүдөөгэй һургуулиин багша), Аюров (Бичура), зоотехник Полусуров (Зэдэ), агроном Ткач (Түнхэн), Гармаев (Иволгын аймагай «Коммунизм» колхоз), Лютов (Кабанск), Гушенный (Прибайкальска аймаг) хабаадалсана.

Түрүүшын турта Эрдынеев Гущенные, Малакшинов — Лютовые, Гармаев—Аюровые шүүбэ. Ткач[...] раар Полусуровтай наадаха зүү[...] гроссмейстер Ботвиннигай вар[...] хэрэглэжэ, һайн байдалтай б[...] бошье, саашадаа мууса наа[...] шүүгдэшоо.

Хоёрдохи турта Гармаев Пол[...]ровтай наадаһан партидаа б[...] нуудаа һайн газарта оруулжар[...] бэрсынгээ урда ходо гараха х[...] тэй болоһон дээрэһээ нүгөө[...] шүүһэн байна. Лютов Аюровые[...] бэ, үлдэгшэ 2 парти — Эрды[...] Ринчинов хоёрой, Малакшинов, [...]шенный гэгшэдэй партинууд хо[...] луулагдаһан байнад. Хоёр т[...] һүүлээр Гармаев 2 очкотой бо[...]

Санашадай агитационно аяншалга

Нижне-Ангарск—Улан-Удэ маршрудаар ябаһан санашадай агитационно бригада февралиин 9-дэ Улан-Удэ хүрэжэ ерэбэ. Энэ аяншалга физкультура ба спортын хэрэгые эрхилхэ комитедэй ба ВЛКСМ-эй Хойто-Байгалай айкомой үүсхэлээр эмхидхэгдэһэн байха юм.

Нүхэд Акинфенюк (командир), Заев, Редекульцев, Смирнов ба Новолоцкий гэгшэдһээ бүридэһэн энэ агитбригада Байкальское, Томта, Кабаний, Довиш, Сосновка, Курбулик, Усть-Баргажан, Горячинск, Гремячи гэжэ тосхонуудта замдаа орожо, колхозни̇гуудай загаһашадай дунда ойлгуулам[...] хүдэлмэри ябуулһан байна. [...] шээлхэдэ, «Сталинска Конститу[...] «Коммунизмын агууехэ бари[...]нууд» гэһэн темэнүүдээр лекци[...]дые уншаһан, физическэ куль[...] ба спорт тухай хөөрэлдөөнү[...] үнгэргэһэн байха юм.

Нижне-Ангарскһаа ерэһэн с[...]шад амарһанайнгаа һүүлээр [...] дөөтэй ба колхозой залуушу[...] санын республиканска мүрысө[...] хабаадалсаха юм.

М. Хабал[...]

Мотоциклистнэр—агитаторнууд

ДОСААФ-эй ба автомотоклубай спортсменүүд — мотоциклистнэр ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудай хүндэлэлдэ республикын колхозуудта һаяхан гараба.

Тэдэнэр Мухаршэбэрэй, Тарбагатайн, Кабанскын ба Байкало-Кударын аймагуудай колхозуудай гэшүүдэй дунда ниитэ-политическэ ба агитационно хүдэлмэри үнгэргэхэ юм. Жэшээнь, герой город Сталинград тухай, советскэ демократи ба буржуазна оронуудай демократи тухай, Хитадай эхэнэрнүүд тухай, политическэ һэрэмжэе[...] шэлүүлхэ тухай ба бусад н[...] политическэ темэнүүдээр лекци[...]лон хөөрэлдөөнүүдые үнгэр[...] байна.

Мото-агитбригадын команда[...]дай составта ДОСААФ-эй зү[...] нүхэд Михалев (командиры[...] Городецкий, Зарянов, Алек[...] Вишняков, автомотоклубһаа Б[...]конный (командирынь), Но[...] Урлапов, Петров, Калинин, Ма[...] гэгшэд оролсоно.

М. Михайло[...]

Тобшо һонинууд

☆ **Фотографитай болобо.** Хэжэнгын аймагай промкомбинат һаяхан аймагайнгаа центртэ фотографи нээбэ.

☆ **Һурагшадай туһаламжа.** Чесанын долоон жэлэй һургуулиин (Хэжэнгэ) һурагшад сүлөөтэй саттаа «Коммунизм» колхозой малшадта туһалалсана. Тэдэнэр малай гүүртэнүүдтэ ошожо, үбһэ соломынь шэрэлсэнэ, хашаа соохи наг шэбхыень арилгалсана.

☆ **Һонирхолтой лекци.** Политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Бүхэсоюзна обществын гэшүүн нүхэр Косых Бичурын аймцентртэ «Нойр ба тэрээнэй эмнэлгын [...]сэн» гэһэн темээр һонирхолтой [...]ци уншаба. Лекцидэ 200 гаран [...] суглараа.

☆ **Нэмэлтэ түлэбэридэ 21 [...] шоонхо абахань.** «3-ья пятиле[...] колхозой (Иволга) гахайн фер[...] даагша Г. А. Фомин 1952 оной [...] шада 16 эхэ гахайн тус б[...] һөөнь 24 поршоонхо абажа, [...] наар тулжүүлһэн байна. Э[...] ажалайнтаа түлөө нүхэр Ф[...] ажалай нэмэлтэ түлэбэридэ 21 [...] шоонхо абаха болобо.

Редактор Б. Ц. ЦЫЖИПО[...]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85. отв. секретаря — 3-23. Отделов: партийной жизни, сельского хозяйства —10-17, пропаганды и переводов—6-84, культуры и быта, промышленности—4-52, мест. информации и писем—10-05. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00469. Типография Управления по делам полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000